Коммунис партида — алдар соло!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нэд гарана | № 46 (17169) | 1986 оной февралиин 25, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭР МОСКВАДА, КРЕМЛИИН СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН СОО СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVII СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ЭХИЛХЭНЬ.

Р. АБИДУЕВАЙ зураг.

УГ ЗАЛГАМЖАЛГЫН ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР

МҮНӨӨДЭР манай Эхэ ороной ниислэл Москвада КПСС-эй XXVII съезд хүдэлмэреэ эхилхэнь. Энэ съезд хадаа манай общество саашадаа яажа хүгжэхэб, XXI зуун жэлые ямараар угтан ерэхэб гэһэн партида болон совет арадта хабаатай түйлай шухала удха шанартай асуудалнуудые хараха байна.

Съезд КПСС-эй Центральна Комитедэй политическэ элидхэлые, социалис байгуулалтын хэдэн олон жэлнүүдэй дүй дүршэлые бэедээ нэбтэрүүлэн мүнхэлһэн революционно гүнзэгы удха шанартай документ болохо партиин Программын шэнэ найруулгын проектые зүбшэн хэлсэхэ байна. Партиин удаан болзорой стратегие бодотоор баримталһан ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй дэлгэрэнгы проект мүн табигдаба. Партиин эдэ документнүүдэй гол удхань хадаа арадай һуудал байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулга болоно. Совет коммунистнуудай ажабайдалай кодекс болохо КПСС-эй Уставта оруулагдахаар болоһон хубилалтанууд дурадхагдахань. КПСС-эй XXVII съезд совет обществодо тогтонижоһон шэнэ шэнжэ шанартай байдалые батадхаха байна.

КПСС-эй Центральна Комитет хадаа бодото байдалһаа уламжалан, ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха программые партиин ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленум дээрэ, удаань научно-техническа дэбжэлтын асуудалнуудаар болоһон зүблөөн дээрэ тодорхойлһон, үндэһэ һуури табиһан байна. Тэрэ хадаа мүнөөдэрэй үзэл сурталай-теоретическэ, эмхидхэлэй ба ажахы эрхилэлгын һургаал заабаринь болоно бшуу. Тэрэ хадаа урагшаа дабшалгада, шэнэ хубилалтануудые түйлалгада һаад ушаруулдаг хуушарһан бүхы юумэнүүдые эрид шууд шэнэдхэхэ гэһэн хараа шэглэл мүн. Тэрэ хадаа совет хүнүүдээр нэгэн дуугаар дэмжэгдэһэн хараа шэглэл.

Экономическа хараа шугамые ямар аргаар бэелүүлэлтэйб! Үйлэдбэриин хүсэ ехэтэ үндэһэ һуури байгуулһанайл аша туһаар экономико дээрэ шэнэ шэнжэ шанартай дабшаса түйлагдаха байна. Арадай ажахые техническэ талаар шэнэдхэн зэбсэгжүүлхэ, хурдан түргэноор хүгжөөлгын замда гаргаха, ажалай болон хүтэлбэрилгын эмхидхэл ба аша үрые эгээл үндэр хэмжээндэ табиха шухала.

Ашаг үрэ, хурдан түргэноор дабшаса мүнөөдэрэй шухалын шухала ойлгомжонууд. Эдэнэр лэ олзо орышын хэмжээе, дабшасын ямар хүсэтэй байһые элирхэйлнэ, предприятиин гү, али эмхи зургаанай, бүхы һалбаринуудай хүгжэлтын саашанхи арга боломжонуудые тодорхойлно.

2000 он хүрэтэрхи үеын, 1986—1990 онуудай Буряадай АССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбэй ёһоор энэ табан жэлэй туршада республика дотор промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 29 процентээр ургаха юм. Ашагта малтамалнуудые үйлэдбэрилэн, абалга Буряад ороной индустриальна хүгжэлтэдэ гол һуури эзэлхэ байна. Минеральна шэнэ баялигууд илангаяа БАМ-ай Буряадай участогта ашаглагдаха. Озерно полиметаллическа, Черемшаиска кварцитай хэбтэшые ашаглалга эхилхэ байна. Гусиноозерскын ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээнэй, Улаан-Үдын 2-дохи ТЭЦ-эй, Түгнын шулуу нүүрһэнэй уурхайн объектнүүд хадаа арбан хоёрдохи табан жэлэй шиидхэхы удхатай барилганууд болоно.

Эхилээд байһан табан жэлдэ мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэн хубилгалга, техническэ талаар зэбсэгжүүлгэ гол зорилго гэжэ тоологдоно. Энэ хэрэгтэ бүхы капитальна һомололгын 34,4 процентнь таһалагдаха байна. Локомотив-вагон заһабарилгын, «Теплоприбор» заводуудые, модоной, целлюлозо-саарһанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин зарим предприятинуудые, хүдөө ажахын продуктнуудые болбосоруулгын предприятинуудые шэнэдхэхэ, зэбсэгжүүлхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ. «Бурятфермаш» ба прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй хүсэнүүд нилээд шэнэлэгдэхэ. Тэрэшэлэн энэ үедэ хүдөө ажахыда барилга ехээр хэгдэхэ байна. Энэ хэрэгтэ 800 шахуу миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдаба. Байрын гэрнүүд, социально-ажаһуудалай барилганууд олоор бодхоогдохоор түсэблэгдэнхэй.

Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэ хадаа зайлашагүй зорилго мүн гэжэ партимнай тоолоно. Манай республикын байдалаар болоходо, энэ асуудал бүришье гүнзэгы удха шанартай. Олон колхоз болон совхозууд гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Бурятагропром эрдэм наукын болон түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые, түрүү технологиие үйлэдбэридэ һулаар нэбтэрүүлнэ. Газар, техникэ, утэгжүүлгэ мууса ашаглагдаһаар. Ушар тиимэһээ хүдөө ажахын һалбаринуудай коллективууд үйлэдбэри эрхилэлгые индустриальна үндэһэ һуури дээрэ гаргахын тула нэтэрүү шангаар ажаллаха уялгатай болоно. Республикын агропром түсэблэлгын, финансова болон материально-техническэ нөөсэнүүдээр хангалгын асуудалнуудаар үгтэһэн эрхэнүүд ба түлөөлэлгэнүүдээ гүйсэд дүүрэн, зүбөөр хэрэглэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар горитой алхамуудые энэ жэлһээ хэжэ эхилхэ ёһотой.

Мүнөө үе сагай дэбжэлтын оршон байдалда эрдэм наукын дүүргэхэ үүргэ угаа ехэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор эрдэм, техникын ба социально-экономическа хүгжэлтын талаар КПСС-эй обкомой дэргэдэ байгуулагдаһан соведууд горитой хүдэлмэри ябуулаа гэжэ тэмдэглэмээр. Тиигэжэ арадай ажахын болон социальна удха шанартай олон асуудалнууд амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ байна.

Байгша онһоо эхилжэ, мүн ерэхэ жэлэй эхинһээ республикымнай бүхы промышленна предприятинууд ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримда оруулагдаха юм. Предприяти, нэгэдэлнүүдэй бэеэ мэдэнги байдалые үргэдхэжэ, үйлэдбэриин асуудалнуудые ооһэдоо шиидхэхэ арга боломжонуудые үгэжэ, энэ шэнэ гурим ажахын эсэсэй дүнгүүдэй түлөө ехэ харюусалга тэдээндэ тохоно.

Съездын урда тээхи үедэ парти бүхы арадтаяа зүбшэжэ, тэдэнэй үзэмжэдэ табиһан документнүүд, энэ талаар бодото дээрэнь хэгдэһэн алхамууд бүхы совет арадай, тэрэ тоодо Буряадаймнай ажалшадай зүрхөө халуунаар дэмжэгдэһэн, һайшаагдаһан байна.

Республикымнай партийна организацинуудта болоожо үнгэрһэн тоосоото һунгалтын кампани эмхитэйгээр, ехэ удха шанартайгаар, һайнаар үнгэрөө. Энэ үедэ областной партийна организаци нилээд ургаһан, бэхижэһэн байха юм. Үнгэрһэн табан жэл соо тэрэнэй тоо 48,6-һаа 54 мянган коммунист болотор ургажа, үйлэдбэриин гол һалбаринууд дээрэ партиин гэшүүдые хубаарилан табиха хэрэг һайжараа. Бүхы коммунистнуудай 70 процентнь үйлэдбэри дээрэ аша үрэ ехэтэйгээр ажаллана. КПСС-эй горкомууд болон райкомуудай хүдэлмэриин онол арга нарижуулан һайжаруулагдана. Партийна эхин организацинуудай эдэбхи, экономическа болон социальна асуудалнуудые шиидхэлгэдэ коммунистнуудай нүлөөлхы үүргэ нилээд дээшэлээ. Партийна суглаанууд болон конференцинүүд дээрэ дэлгэрһэн хөөрэлдөөнүүд хурса тодо, дутуу дундануудые эрид шууд шүүмжэлһэн байгаа. Зарим хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэриин шэнэ аргануудай тухай хооһон үгэнүүдые хэлээд лэ, үнэн дээрээ хуушан гуримаараа ажаллажа байдаг гээд шүүмжэлэгдээ. Иигэжэ ажалдаа хайша хэрэгээр хандахые, албанайнгаа тушаалые буруугаар хэрэглэхые, журам заршам эбдэхые усадхаха, архидалга болон алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Тэрэшэлэн, социальна, соёлой байгуулалтын болон үйлэдбэриин гол участогуудые политическэ талаар болбосоронги, эдэбхи үүсхэл ехэтэй, шэнэ зорилгонуудые бэелүүлжэ шадаха хүтэлбэрилэгшэдөөр хангаха талаар партиин ЦК-гай ябуулжа байһан хүдэлмэриие коммунистнууд хаа хаанагүй халуунаар дэмжэнэ. Мүн хүн зоной эдэбхи бадаруулха, коллективүүдэйнгээ ажалай һайн дүнгүүдые түйлахын түлөө оролдуулха шухала.

Партийна комитедүүд болон ажалша коллективүүдэй хоорондохи холбоое бэхижүүлһэн шэнэ онол арганууд партийна организацинуудта олдонхой. Мүнөө нээмэл бэшэгэй, журамай, полит-үдэрнүүдые үнгэргэлгэ заншалта болонхой. Республикын промышленна предприятинууд болон барилганууд дээрэ, колхоз, совхозуудта обком болон райкомуудай үдэрнүүдые үнгэргэлгэ һайшаагдана. Тоосоото һунгалтын кампаниин үедэ бүхыдоо 27 мянган коммунист үгэ хэлэжэ, 4 мянга гаран һанамжа, дурадхал оруулһан байна.

Республикымнай ажалша олон коллективүүд КПСС-эй XXVII съездые ажалай бэлэгүүдээр угтажа байна. Жэшээнь, Шэнэ-Бэрээнэй автомобиль-заһабарилгын, авиационно, Тимлюйн цементнэ заводуудай, нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилгашад, леспромхозуудай модошод, олон колхоз, совхозуудай малшад болон механизаторнууд партиингаа ээлжээтэ съездэ зорюулжа, байгша онойнгоо хоёр һарын, зариманиинь кварталайнгаашье түсэбүүдые уридшалан дүүргээ. Республикымнай ажалшад съездын хүндэлэлдэ үнгэргэгдэһэн коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадажа, табан жэлэй жасада 1 миллион тухай мүнгэ оруулба.

Тон орёо, ехэ харюусалгатай мүнөө үедэ манай Коммунис партиин XXVII съездын өөрынгөө түүхэдэ шэнэ, айхабтар ехэ удха шанартай хуудаһа нээхэ байһандань совет хүнүүд этигэнэ, найдана. Тэрэнэй хараалһан асари ехэ зорилгонуудые ооһэдынгоо габшагай шанга ажалаар харюулха байһанаа мэдүүлнэ.

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУД КРЕМЛЬ СОО БҮРИДХЭЛДЭ АБТАНА

...партийна организа- ...үлөөлэгшэд ниислэл ...рэжэ үргэлжэлһөөр. ...XXVII съездын деле- ...бүридхэлдэ абалга ...22-то Кремлиин Ехэ ...эхилһэн байгаа. Со- ...нистнуудай дээдэ ху- ...эльгээгдэһэн деле- ...шэнэ шэнэ отряд ...олон миллион ...эршэ хүсые, дүй ...Москвада асарна. ...нинскэ партиин та- ...ари ехэ зорилгонуу- ...лтатайгаар дүүргэһэн ...делегацинууд элид-

...дууд ганцал самолё- ...түргэн поездоор Мо- ...но бэшэ. Магаданай ...бэрилэгшэ Ф. Н. Еле- ...млиин Ехэ ордон тээ- ...нгаа 60 километр зайе ...дые хүллэһэн шаргаар ...байгаа. «Заря комму- ...овхозой түб буусаһаа ...центр хүрэтэр тэрэ ...рор ошобо. Тэндэһээ ...лиинин бишыхан само- ...үсхэбэрилэгшые Мага- ...ашаһан байгаа. Тэрэ ...холын аян замаа Аэро- ...хурдан түргэн агаарай ...оройдоол 7 час соо ...байха юм.

...н хүрэжэ ерэбэб,— гэ- ...ор Николаевич энеэб- ...өөрэнэ.— Бидэ, чукча- ...эмгэй зомбди. Үеһөө ...шэ тиишээ нүүжэ, оро үсхэбэрилдэгбди. Нохойнуудые хүллэһэн шаргаар бэшэ, харин мүнөө вездеходуудаар ябадаг болонхойбди. Гэбэшье мүнөө тундрада хүниие хэншье һэлгэжэ шадахагүй. Жэшээнь, би 1 200 толгой оро харууһалнаб.

Бидэнэртэй хөөрэлдэжэ байһан хүн һаял хада гуша гаража ябаашье һаа, ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой. Бага балшар наһанһаа хойшо түрэлхидтөө туһалхадаа, орошон-ветеринар болохые хүсэдэг һэн. Тэрэнэй хүсэлэн бэелээ. Ажаллажа байдаг ажахынь һайнаар хүгжэнхэй.

— Гэбэшье холын бригадануудта ажалладаг хүнүүдэй һуудал байдал үшөөл болбосон һайн болоодүй юм. Ушар иимэһээ ажалһаа гараха орохо ушар олоор үзэгдэнэ, ажалай бүтээсэ тиимэшье ехэ бэшэ. Энэ ушарһаа холын Хойто зүгтэ ажаһуугшадай — ангуушадай, геологуудай, загаһашадай, барилгашадай, малшадай болон нефтьшэдэй һуудал байдалые һайжаруулгада бүри ехээр анхаралаа хандуулыт гэһэн захил хэлэхыемни совхозой коммунистнууд намда даалгаба,— гэжэ Федор Николаевич хөөрэнэ. Таарамжатай зохид, хүнгэхэн, хабсаргагдадаг гэрнүүд, жэжэхэн радиостанцинууд, холхоо холбооной найдамтай зүйлнүүд хэрэгтэй.

Съездын урда тээхи документнүүд соо социально-ажаһуудалай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Эгээл иимэһээ бүри һайнаар ажаллаха дуран хүрэнэ гэжэ Усть-Каменогорскын автобусой жолоошон З. К. Кырыкбаев хөөрэнэ. Хүн зониие транспортаар гүйсэд һайнаар хангажа шададаггүй байһаарбди. Эгээл тиимэһээ бригададаа шэнэ арга—хамтын подряд нэбтэрүүлээ һэмди.

Зүүн Казахстанай областиин партийна эмхиһээ съездын делегадаар дэбжүүлэгдэһэн Любовь Лукьянчиковатай уулзахадамнай, иигэжэ хөөрэбэ: «Хэдэн жэлэй урда тээ шубуунай томо ехэ фермэ барихын тула комсомолой отрядай бүридэлдэ оруулагдажа эльгээгдээ һэм. Олохон барилгашад түс предприятиин цехүүд соо хүдэлхээ үлэнхэй. Залуу коммунист Л. Лукьянчикова шубуушадай бригадые хүтэлбэрилнэ. Продукциин шанарай түлөө хүн бүхэнэй харюусалга бригадын хуули ёһон болонхой».

Делегадууд — Рузаевска локомотивна депогой машинист А. Д. Иваньшин, Магаданай багша А. А. Шулюкина, Алас-Дурна зүгэй «Хотин» гэдэг траулерай капитан-директор Е. В. Каргашин болон бусад ороной элдэб заха булангуудһаа ерэһэн байна.

Б. ГРИШЕНКО,
Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай тусхай корр.

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVII СЪЕЗД ФЕВРАЛИИН 25-да ҮГЛӨӨНЭЙ 10 ЧАСТА КРЕМЛИИН СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН СОО НЭЭГДЭХЭ ЮМ ГЭЖЭ КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУДТА МЭДЭЭСЭНЭ.

Буряадай областной партийна организациһаа КПСС-эй XXVII съездын делегадууд Москвагай Улаан талмай дээрэ.

А. ДАШИЕВАЙ фото.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ВЦСПС-тэ БОЛОН ВЛКСМ-эй ЦК-да

Зарим предприятинууд ба эмхинүүдэй түрүү коллективүүдэй үүсхэлээр КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан Бүхэсоюзна коммунис субботник 1986 оной февралиин 15-да орон доторнай үнгэргэгдэбэ. Тэрэ оронойнгоо социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха талаар партиин түсэбүүдые бүгэдэ арадай һайшаан дэмжэлгын, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха талаар ажалшадай халуун хүсэл эрмэлзэлэй толотомо гэршэ болоһон байгаа.

153 миллион хүн субботнигто хабаадажа, хүдэлмэриингөө газарта — промышленностьда, хүдөө ажахыда, транспорт ба барилга дээрэ, арадай ажахын бусад һалбаринуудта, мүн хото городуудые, хүдөө нютагуудые болбосон түхэлтэй болголгодо ажаллаба. Субботнигто хабаадагшад бүтээсэ ехэтэй ажалаараа съездын урда тээ абаһан үүргэнүүдээ, түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ, үлүүлэн дүүргэлгэдэ шухала хубитаяа оруулһан байгаа.

Энэ үдэр 1338 миллион түхэригэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдөө. Олонхи ажалша коллективүүдтэ юрын үдэрэйхиһөө үлүү ехэ продукци гаргагдаба. Тэрэнэй горитой хубинь алмагдаһан түүхэй эдээр, түлишөөр болон материалнуудаар үйлэдбэрилэгдөө. Хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа түсэбһөө гадуур ехээр гаргалгада онсо анхарал хандуулагдаһан байна.

Субботнигто хабаадагшад 200 миллион шахуу түхэриг оложо, түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада оруулһан байха юм.

Партиин XXVII съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан Бүхэсоюзна коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, алба хаагшадта болон залуушуулда гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэбэ. Субботнигто олдоһон мүнгэ зөөри ажалшадай хүсэлэнгөөр хүдөөгэй, районой ба городской элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудые, һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудые барилгада, тэдэниие түхеэрэлгэнүүдээр хангалгада гаргашалагдаха байна.

XXVII МАНАЙ ОРОНОЙ ХҮГЖЭЛТ

ТАБАН ЖЭЛНҮҮДЭЙ УУЛЗАДХА ДЭЭРЭ

Нэя гаран жэлэй туршада эб найрамдалай, коммунизмын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байһан ленинскэ партиин съезд — КПСС-эй XXVII съезд мүнөөдэр хүдэлмэриеэ эхилхэнь. Марксистско-ленинскэ теориие зохёохы ёһоор хүгжөөн, олониитэтэй холбоо барисаагаа саг үргэлжэ бэхижүүлжэ, шэнэ ажабайдал тээшэ шэглэһэн харгы зам манай парти найдамтайгаар татална.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, 1985 оной Экономическа болон социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбые урагшатайгаар бэелүүлһэнэйнь түлөө Улаан-Үдэ хотодомнай КПСС-эй ЦК-гай, Эдэниие зүбшэн хэлсэһэн суглаанууд дээрэ коммунистнууд болон ажалай түрүүшүүл олон һанамжа, дурадхалнуудые оруулаа.

Мүнөө «КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтая!» гэһэн уряа доро социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, үйлэдбэриин олон шэнэ түрүүшүүлые элирүүлээ. Эдэмнай табан жэлэймнай ударнигуудай тооё олошоруулба бшуу. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие 85 бригадын коллектив болзорһоонь урид дүүргээ. Жэшээлхэдэ, «Жэлэй туршада нэгэ миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ» үүсхэл гаргаһан «Жилгражданстрой» трестын коммунист В. К. Рубцов, В. А. Находкин, М. И. Рубцов гэгшэдэй комплексно бригаданууд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана. Энэ үүсхэлыень дэмжэһэн гэр барилгын комбинадай В. А. Красных, «Спецстроймеханизация трестын барилга-хабсаралгын хоёрдохи управлениин П. А. Ситников гэгшэдэй даадаг бригадынхид хэлэһэн үгэдөө хүрөө.

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай коллектив товарна продукци гаргаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ юм. Энэ амжалтада өөһэдынгөө даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн олон бригаданууд болон хүдэлмэришэд ехэ хубитаяа оруулаа. Съездын урда тээ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Л. П. Аберовагай толгойлдог комсомол-залуушуулай бригада шалгарба. Тус бригадын гэшүүд 1986 онойнгоо түсэб дүүргэхэ болонхой. Бэрхэ хүдэлмэришэд Халбаева, Козлова, Петрова, Шадурская гэгшэд шэнэ табан жэлэй хоёр жэлэй даабари дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барюулһан үйлэ хэрэг городой ажалшан бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ урма баяр, омогорхол түрүүлээ. Эндэ манай районой коммунистнууд болон бүхы ажалшадай оруулһан хубита тон ехэ гэжэ һанахада бүришье урматай.

Үнгэрһэн табан жэл соо районно партийна организаци, районой ажалшад, оронойнгоо бүхы хүнүүдтэй адли ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда ажаллажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхые оролдоо гээшэ. Районой арадай ажахын бүхы һалбаринуудта урагшатай ехэ алхамууд хэгдээ. Манай район городой ехэ районуудай нэгэн болоно. Городой бүхы хүн зоной дүшэ гаран процентнь эндэ ажаһууна.

Манай районой үшөө нэгэ илгаань гэхэдэ, барилга ехээр хэгдэнэ. Эндэ барилгын томо эмхинүүд, барилгын материалнуудые бүтээдэг предприятинууд байрладаг. Улаан-Үдын гэр барилгын комбинат үнгэрһэн жэлдэ 70 мянга гаран дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада үгөө, 6 мянга гаран гэр бүлэ байраяа һайжаруулаа.

Мүнөө Үдын урда бэеые хараад үзыт. Табан жэл соо хэды ехэ хубилалтанууд болоо гээшэб? Урдань ой модон байһан газарта гоё һайхан гэрнүүд бодхоогдожо, бүхэли шэнэ микрорайонууд мүндэлөө. Элдэб янзаар гоёор шэмэглэгдэһэн гэрнүүдэй дундуур бултанһаа үндэрөөр дээшээ бодоһон юһэн дабхар гэрнүүдые харахат. 1170 һууритай һургуули, хэдэн сад-ясли, поликиникэ, больница, хүүгэдэй эдеэнэй цех, тамаралгын бассейн, олон магазин, столово, плодоовощной бааза гэхэ мэтэ ашаглалгада оруулагдаа.

Үнгэрһэн табан жэл соо промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 11 процентээр дээшэлһэн байна. Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалга 22,5 процентээр ехэ болоо. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ 23 процентээр ургажа, промышленностиие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн партиин заабариин эрид шууд бэелүүлэгдэжэ байһаниие гэршэлнэ. Тиихэдэ барилгашаднай 30 миллион түхэригэй гол фонднуудые ашаглалгада оруулаа.

Үнгэрһэн үе соо районно партийна организацимнай улам бэхижээ, ургаа. Мүнөө тэрэнэй бүридэлдэ 4500 коммунист тоологдоно. Тоосоото үе соо «Спецстроймеханизация» трестдэ шэнэ партком бии болгогдоо. Иигэжэ 8 парткомтой, партийна эхин 124 организацитай болобобди. Һайнаар, эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлжэ байдаг партийна организацинуудые тоолохо болоо һаа, олон ааб даа. Жэшээлбэл, гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын партком хүдэлмэриингөө онол аргануудые нарижуулан һайжаруулха, цеховэ парторганизацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, партида хүнүүдые шэлэн абаха, коммунистнуудые үйлэдбэри дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта саг үргэлжын анхарал хандуулжа, ашаа үрэтэй хүдэлмэри ябуулна.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин, октябриин (1985 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд, КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын, партиин Уставай (дурадхагдаһан хубилалтануудтайгаар), 1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа бэ социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектнүүд районоймнай ажалшадай дунда ажалай болон политическэ аргагүй ехэ эдэбхи үүсхэл бадаруулаа.

Арбан хоёрдохи табан жэлнай дүүрэн эрхэеэ эдлэжэ, районоймнай ажалшад шэнэ зорилгонуудые бэелүүлжэ эхилбэ. Энэ табан жэл шэнэ, бүри орёо эрилтэнүүдые бидэнэй урда табина. Партиин райком болон партийна эхин организацинуудай гол анхарал ажалша коллективүүдтэ ябуулагдаха эмхидхэлэй, үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха, ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруулха, тэдэниие үндэр бүтээсэтэ ажалда элсүүлхэ хэрэгтэ хандуулагданхай.

Урдамнай тон ехэ зорилгонууд табигданхай. Энэ табан жэлдэ промышленна продукци гаргалгые 24,5 процент дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Тиихэдэ арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа 26 процентээр дээшэлүүлжэ, мүнөө түйлаһан хэмжээнһээ 3,6 миллион түхэригөөр ехэ эд бараа гаргаха байнабди.

Мүнөө промышленна предприятинуудта, барилгын эмхинүүдтэ хэгдэжэ байһан шэнэлэн һэльбэлгын хүдэлмэри, шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхолго ажалай бүтээсэ 6,5 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгохо ёһотой. Жэшээнь, «Бурятмебель» нэгэдэлдэ шэнэлэн һэльбэлгэдэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхолгодо 11 миллион түхэриг һомологдоо. Мүн «Бурятмясопром» нэгэдэлдэ, нарин сэмбын комбинадта болон бэшэшье томо предприяти, барилгын эмхинүүдтэ ехэ мүнгэн үгтөө. Ганса гэр барилгын комбинат жэл соо 150 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, 40 мянган дүрбэлжэн метр бэшэ элдэб барилганuудые хэдэг болохо. Тиихэдэ энэ табан жэлдэ ТЭЦ-2, мебельнэ фабрика, комбикорм гаргадаг завод, телефонно станци гэхэ мэтын томо томо барилганууд хэгдэжэ, ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана.

Районой социальна хүгжэлтэ тухай хэдэн үгөөр хэлэхэ болоо һаа, эд бараанай эрьесэ 30 процентээр дээшэлхэ. Хүн зоной хэрэглэмжэ хангалга 2,5 миллион түхэригтэ хүрэхэ. Хүдэлмэришэдэй салин нэмэхэ ааб даа. Тиихэдэ манай эндэ 644 мянган дүрбэлжэн метр гэр байранууд баригдахаар хүлеэгдэнэ. Энэмнай үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болоно. Хүүгэдэй сад-ясли, дунда һургуулинууд, магазин, столово, пионернүүдэй байшан ашаглалгада үгтэхэ.

Зорилгонуудай хэды ехэ байбашье, тэрэ заатагүй бэелүүлэгдэхэ байха гээд найданабди. Юуб гэхэдэ, мүнөөдэр эхилһэн КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүд бүхы ажалшадай эдэбхи хэзээ хэзээнэйхиһээ хүрсөөр бадаруулжа, оронойнгоо хүгжэн һалбархын, бүри хүсэтэй болохын түлөө габшагай һайнаар ажаллаха эрмэлзэл түрүүлхэ байха.

И. АНТАКШИНОВА,
КПСС-эй Октябрьска районой нэгэдэхи секретарь.

ПАРТИДА ОРОХОМНИ

Сэдьхэл зүрхэмни баяраар
халижа,
Сэсэг намаагаар
һалбаран байнал.
«Партида бэлдээд оро»
гэжэ
Сээжым оёорһоо дуудан
байна.

Хабарай үдэртэл сэдьхэл,
зүрхэмни
Хангалхан амисхалаар
долгилон байна.
«Партида бэлдээд оро» гэжэ
Ходол намаяа захиран
байна.
«Партида бэлдээд оро»
гэжэ
Нажар, үбэлшье
намаяа дуудана.

Намаяа дуудаа
нарата үе сагни,
Намаяа дуудана
нангин партимни.
«Хэзээ, хаана түрөө бэлэйб!
Хэнэй хүбүүн хэн бэлэйб!
Агуу партиин нэрэдэ
хүрэмөөр
Али зэргын юу хээбиб!»—
Гэжэ шэбшэн,
Гэшхэлэн ябанаб.
Коммунистнуудай хүсэндэ
найданаб.

Коммунистнуудай уялгые
даахаб.
Коммунистнуудай
нангин хэрэг
Хүбүүд, басагадтаа
хүргэхэб.
Амгалан байдалай,
ажалай түлөө,
Ами бэеэрээ аһан
оролсохоб.
Баабайнараа хүбүүдынь
халан ябажа,
Байдалнай хододоо
хүгжэхэл!

С. АНГАБАЕВ.

АЛХАМАА ХУРДАД

Найман һарын саада тээ манай совхозой ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта түрэл партиингаа ээлжээтэ XXVII съездые ажалай үндэр үрэ дүнгүүдээр угтахые эрмэлзэн, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа, республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые мүрысөөндэ оролсохыень уряалһан юм.

Энээнэйнгээ дүүргэлтэ тухай элидхэхэ сагнай ерэбэ. Үнгэрэгшэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ совхоз бүхыдэнь 84,9 мянган центнер һү гүрэндэ худалдажа, түсэбөө 116,5 процент дүүргээ, даабариһаа гадуур 12,1 мянган центнер сагаан эдеэ тушаагаа. Хамтадань 33,2 мянган центнер мяха худалдажа, түсэбөө 105,6 процент, 1 632 центнер хониной нооһо тушаажа, даабаряа 109 процентдэ хүргэһэн байнабди. Нёдондо жэлэйшье бүхы түсэбтэ даабаринууд Агуу Октябриин һайндэрэй урда тээ, болзорһоо урид дүүргэгдээ һэн.

Эдэ үрэ дүнгүүднай һү һаалиин олохон фермэнүүдэй, хонишодой түрүү бригадануудай, шахамал малай гүүртын коллективүүдэй шэн габьяата, абяас эрмэлзэл ехэтэй ажалай аша үрэ болоно. Жэлэй туршада фермэнүүд үнеэн бүхэнэйнгөө һү шэмые 200 гаран килограммаар дээшэлүүлээ. Хонишодой олонхи бригаданууд урда жэлэйхидэ орходоо хонин бүхэнһөө аяар 900 граммаар ехэ нооһо хайшалаа. Наринай, Баруун болон Зүүн Ториин, Хүндэлэн Номтын фермэнүүд һү һааляа нилээд дээшэлүүлээ. Ажахын 18 һаалишад һү һааха жэлэйнгээ, мүн табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргээ һэн. Манай түрүү һаалишад З. Г. Гайфулина, Н. А. Саликова, Д. С. Пагбаева, М. Д. Жамбалдоржиева, А. А. Колодина, З. Ц. Дамбаева, Т. Б. Сансуева болон бусад үнеэн бүхэнһөө 2160—2431 килограмм хүрэтэр һү һаажа, ажахын элишье фермэдэ сагаан эдеэ улам ехээр дэлгэрүүлхэ арга боломжын бии байһаниие гэршэлэн харуулаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бүхы ажахыгаараа зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 87 хурьга түлжүүлээбди. Түрүү хонишод Д-С. Р. Банзаракцаев, Д-Н. Ц. Ачитуев, И. Е. Терехов, Н. Н. Борисов, В. Б. Цыбиков гэгшэд жэл бүхэндэ зуун эхэ хонин бүриһөө 98—100 хурьга абажа томо болгоно.

Таряашад, механизаторнуудай оролдолгын, тэдэнэй мэргэжэл шадабариин жэл бүхэндэ дээшэлжэ байһанай ашаар ороохо таряа, илангаяа тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса абтана. Гурба-дүрбэн жэлэй саада тээхитэй сасуулхада, нёдондо 2 дахин ехэ үбһэ, шэмэтэ тэжээл бэлэдхээбди.

Мүн энээнэй ашаар арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэшье мяха, һү болон бусад продукци ехээр абаха, гүрэндэ элбэгээр худалдаха аргатай болообди. Тусхайлбал, үбэлэй сагта үхэрнүүдые олоор шахан таргалуулжа, байгша оной февральда түс тустань 380—390 килограмм шэгнүүртэй зуу һайса гаран шахамалнуудые мяханай комбинадта ябуулаабди. Тиигэжэ КПСС-эй XXVII съездын урда тээ жэлэй 2 һарын түсэбые дүүргэхэ гэһэн уялгаяа бэелүүлээбди. Эдэ үдэрнүүдтэ фермэнүүднай баһал гүрэндэ һү тушааха хоёр һарынгаа даабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ. Хонидой түлшье һайн абтажа байна.

Ажахынгаа бүхы һалбаринуудые жэгдэ һайнаар хүгжөөхэ,

[illegible]

«ЗОХЁОХЫ ЁҺООР АЖАЛДАА ХАНДАХА, ХЭРЭГ БҮТЭМЖЭТЭЙГӨӨР ШИИДХЭХЭ, ҮНДЭР ХАРЮУСАЛГАТАЙ БАЙХА, ТҮЙЛАГДАҺАН ҮРЭ ДҮНГҮҮДЭЭ ЗҮБӨӨР, ӨӨРЫГӨӨ ШҮҮМЖЭЛХЫ ЁҺООР СЭГНЭХЭ ШАДАБАРИ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ, ХҮНҮҮДТЭ, ТЭДЭНЭЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ЭРИЛТЭНҮҮДТЭ АНХАРАЛТАЙГААР ХАНДАДАГ БАЙХА ЁҺО ЗАНШАЛНУУДЫЕ ПАРТИ БҮХЫ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ, АЖАЛША КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ АЖАЛ ЯБУУЛГАДА ЭСЭШЭ СУСАШАГҮЙГӨӨР НЭБТЭРҮҮЛЭН БАТАДХАХЫН ТУЛА ЭРМЭЛЗЭХЭ».

(КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проектһээ).

СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ ХӨӨРЭНЭ:

(Н. ДРОВАЛЬ, БАМ-ай тоннельнэ 18-дахи отрядай бригадир).

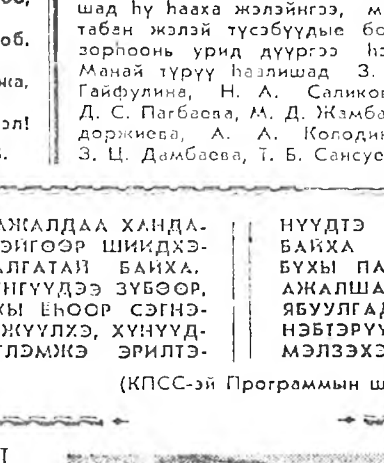

Мүнөөдэр партиин ээлжээтэ XXVII съезд хүдэлмэреэ эхилхэнь. Түүхэтэ энэ үйлэ хэрэгые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэһэн үүсхэл бригадамнай гаргажа, «БАМтоннельстрой» управлениин коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эхи табяа һэн. Байгша оной хоёр һарын даабариие сүм дүүргэжэ, абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргээбди. Мүн 1985 оной, үнгэрэгшэ жэлэй туршада 800 метр газар малтаха байһан һаа, 824,5 метртэ хүрэһэн байнабди. Иимэ үндэр үрэ дүнгүүдые түйлахын тула хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаабди. Юуб гэхэдэ, найман һарын байдалаар оройдоол 310 метр газар малтаһан байгаа бшуу. Тиимэһээ хамаг хүсэнүүдэ, техникэ оүүрэ хүсэндэнь ашаглажа, сентябриин туршада 175 метр малтажа, бүхэсоюзна рекорд түйлаа һэмди. Саашадаа бригадымнай гэшүүд бүри габшагайгаар хүдэлөөд, декабриин туршада 176 метр газар малтажа, өөһэдынгөө рекордые дээшэлүүлээ бэлэй.

Партиин съездын хүдэлмэридэ түрүүшынхиеэ хабаадахамни. Управлениимнай хүдэлмэришэд съездын хүдэлмэридэ амжалта хүсэжэ, намда хэдэн һанамжала хэлэһэн байха юм.

ТОО, БАРИМТАНУУД

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада областной партийна организациин бүридэл 5 731 коммунистаар олошорһон байна. Байгша оной январиин нэгэнэй байдалаар областной партийна организацида бүхыдөө 54 359 КПСС-эй гэшүүн болон партиин гэшүүндэ кандидат тоологдоно. Мүнөө республика соомнай бүхыдөө партийна 1 510 эхин, 923 цеховэ организаци, 1 732 партийна бүлэг бии.

* * *

Бүхы коммунистнуудай дифлэнхи олониинь үйлэдбэриин гол шухала һалбаринууд дээрэ ажаллана. Промышленность, хэлхээ холбоон, транспорт болон барилга дээрэ бүхыдөө 19,5 мянган коммунист хүдэлнэ. Тиихэдэ хүдөө ажахыда 10,9 мянган КПСС-эй гэшүүн тоологдоно.

* * *

Тэрэшэлэн КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой үндэһэ һуури дээрэ партиин Ивалгын болон Тарбагатайн райкомууд байгуулагдаба. Энэ үе соо бүхыдөө партийна 40 эхин, 1-18 цехов болон партийна бүлэгүүд шэнээр эмхидхэгдээ.

РЕПОРТАЖ

ҮГЭ, ХЭРЭГЫНЬ ТАҺАРШАГҮЙ

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой зэд шудхалгын цех хүрэжэ ерэһэн ушарнай өөрын удхатай һэн. Ушарынь гэхэдэ, И. А. Абзаевай хүтэлбэрилдэг зэд шудхагшадай бригада партиин XXVII съездын нээгдэтэр байгша оной хоёр һарын түсэбтэ даабариие дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур электровафельницын 100 плитэ шудхаха гэһэн үүсхэл завод дотороо гаргаад, съездын нэрэмжэтэ коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ эхи табиһан байха юм.

...Эндэхи улаан буланда хүнүүд олон. Цехэй түрүү хүдэлмэришэн, арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй депутат Н. Л. Матанцева үнгэрэгшэ жэлдэ хэһэн хүдэлмэри тухайгаа суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө урда тоосоо. Элүүрые хамгаалгын саг үргэлжын комиссиин гэшүүн һэн тула тэрэ парти, правительствын зүгһөө энэ шухала хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг тухай, заводойнгоо байдалһаа баримталан, һонирхолтойгоор хөөрэбэ. Үнэхөөрөөшье, цехэй хүдэлмэришэд заводой больница, поликиникэдэ бэеэ эмшэлүүлхэһээ гадна профилакторидо арагалуулха, амарха аргатай болонхой, Суглаанай дүүрэхэтэй сасуу, булта хүдэлмэриингээ газарнуудта тараба.

Цехэй зүүн талада шудхалгын участок оршодог. Эндэ И. А. Абзаевай бригада 3 машина бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэ. Уданшьегүй хүдэлмэришэн В. И. Разуваев хайлуулагдаһан алюмини шанагаар удхаад, машинын нэгэ һүбэ руу адхажа, хэбээр дарахадань, электровафельницын плитэ бэлэн болоод гарашана.

— Абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэбэбди. Үлэһэн 500-гаад плитэ энэ сүүдхын туршада шудхахабди. Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг цехэй хүдэлмэришэд эдэ плитэнүүдые хабсаргажа, электровафельница хэнэ. Хүн зондо энэ продукциин ехэ һайшаагдадаг тула хоёр дахин ехээр гаргаха түсэб табигданхай. Тиимэһээ бүтээсэеэ бүри дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди. Участогтамнай үшөө нэгэ машина тодхогдоод, туршагдажа байнхай. Эдэ плитэнүүдые шудхахаһаа гадна локомотивай болон вагоной элдэб янзын 50 гаран хэрэгсэл бүтээнэбди,— гэжэ бригадир И. А. Абзаев хөөрэнэ.

Тус коллектив дүршэл шадабаритай 11 хүдэлмэришэдһөө бүридэдэг юм. Гурбан халаанда хүсөө хубаарилан хүдэлдэг. Хэдэн жэлэй саана залуу хүдэлмэришэд Алексей Борисов Андрей Аксенов хоёр хүдэлхэеэ ерээ һэн. Мүнөө тэдэ аха нүхэдөө ахин, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг болонхой. Мүн гол хүдэлмэриһөө гадуур хэб даралгада хүдэлэгшэдые дурдалтай. Г. А. Козлов, Ф. Ф. Гаврилов, В. И. Разуваев, И. А. Абзаев гэгшэд бүтээһэн продукцияа техническэ хиналтын таһагта шалгуулангүй, эльгээхэ эрхэдэ хүртэнхэй. Эдэ бүгэдын ашаар бригадын гэшүүд халаанай даабариие дүүргэнэ, үлүүлэн дүүргэнэ ха юм.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ продукциин шанарые нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарнабди. Игнат Александровичай бригадын коллектив нэгэшье голодоһо гаргадаггүй юм,— гэжэ халаанай мастер Д. Г. Ламожапов хөөрэнэ.— Эндэ бригадирай габьяа ехэ. Бригада даажа абахынгаа урда тэрэ мастераар, технологоор хүдэлһэн байна. Тиимэһээ алюмини, бронзо, латунь шудхаха технологи һайн мэдэхэ болонхой. Мүн коллективэйнгээ хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, ашаг үрэтэйгөөр хүдэлхэ эрхэ байдал тогтоожо шададаг. Нүхэдөө габшагай ажалда шадамараар элсүүлдэг, һара бүри даабаряа сүм бэелүүлжэ, түсэбһөө гадуур хэдэн зуун эд хэрэгсэл бүтээжэ гаргаһан лэ байдаг. Эндэ ажалай, технологическэ журам хазагайрүүлхэ ушар үнинэй үзэгдэхэеэ болинхой.

Хажуудамнай байһан цехэй партийна организациин секретарь П. Г. Хромых, хөөрөөнь үргэлжэлүүлхэдээ, иигэжэ нэмэбэ:

— Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багаар Игнат Александрович иигэжэ мэдүүлээ һэн: «Бидэ арга боломжонууд тухайгаа бодожо үзөөд, партиин съездын нээгдэтэр 1986 оной хоёр һарын даабариие сүм дүүргэхэ уялга абахамнай». Тиигэжэ тэдэнэр завод дотороо түрүүлэн үүсхэл гаргахадань, предприятиимнай партком һайшаагаа һэн. «КПСС-эй XXVII съездэдэ габшагай ажалай 27 вахта» гэһэн уряа доро дэлгэрһэн мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илажа гараһан байха юм. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо, бүри үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ. Мүнөө абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Энэ бригадада минии, цехэй партийна организациин секретариин, орлогшо М. Х. Базарсадаев ажаллана. Бригадирай ёһотойл туһалагшань болонхой. Тэрэ коллективэйнгээ хүн бүхэнэй арга шадалые һайн мэдэхэ болонхой. Мүн эмхидхэхы шадабаритай юм. Тиимэһээ бригадирай амаралтада гарахада, орондонь үлэжэ хүдэлдэг.

Хөөрэлдэһөөр байгаарнай, халааншье дүүрэбэ. Ажалаа дүүргэгшэд бага зэргэ зэсэнгишье һаа, шэрайнуудынь баяр омогорхолоор халингиг гэжэ мэдэхээр. Энэньшье ойлгосотой. Съездын хүндэлэлдэ абаһан үндэр уялгануудаа тэдэ дүүргэбэ ха юм.

— Хэлэһэн үгэдөө хүрэһэндөө урматайбди. Гэбэшье түйлаһанаараа һанаагаа амархагүйбди. Урдамнай ехэшье, орёошье зорилгонууд табигданхай. Тэдэнээ сүм дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүйбди,— гэжэ тиихэдэ И. А. Абзаев хөөрөө бэлэй.

Съездын урдахи мүрысөөндэ шалгаржа, уялгануудаа урагшатай бэелүүлһэн И. А. Абзаевай бригадада «КПСС-эй XXVII съездын нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһондонь бидэшье баясаа бэлэйбди. Хэлэһэн үгэ хэһэн хэрэг хоёрой таһаршагүй байхадал, иимэ илалта түйлагдадаг бшуу.

Д. АМОГОЛОНОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэд хайлуулагшад С. Иванцов, М. Базарсадаев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТҮРГЭДХАЛГА—БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

МҮНӨӨ совет арадаймнай эрхим түрүү хүнүүдые түлөөлжэ ошоһон коммунистнуудай—КПСС-эй XXVII съездын делегадууд Кремлиин ехэ Ордон соо суглараад, түсэбтэ шэнэ табан жэлэй холо саашань, хоёр мянгадахи онууд хүрэтэр [illegible] гүрэн түрынгөө хүгжэлтэ [illegible] сэдьхэлдэ урматай байна. Ушаршье хадаа үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада болоһон үнгэрһэн РСФСР-эй Уран зохёолшодой VI-дахи съездэ делегадаар һунгагдажа хабаадалсаха азатай байгаа һэм.

һуудаг хото, тосхондомни, ажаллагаар коллективтэмни, үргэмжэ, тэдэхэмжэнь үзэһэн үргэн ехэ орон соомни болоно байһан багашье, ехэшье бүхы үйлэ хэрэгүүдэй түлөө түрүүндэ би сорео харюусалгатайб гэһэн үндэр эрхэтэ мэдэрэл совет зохёолшодой ухаан сэдьхэлдэ юрэл бии болоошо-

ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ ЭХИНДЭ

ПУБЛИЦИСТИКЭ

гүй гээшэ ааб даа. Энэ хадаа Агуу Октябриин аша нүлөөн, шүүдэмнай, эрхэдээрэмнай партиин марксистско-ленинскэ үзэл бодол, үнэн бэлигтэй [illegible] партиин саг үргэлжэ гаргажа байһан анхарал оролдолгын үрэ дүн ха юм.

Һүүлэй үедэ ороной ажахын али бүхы һалбарида, ажахуудалай булан, тохой бүхэндэ болоно байгаа, үшөө болохошье хубилалтануудые шэнжэ, [illegible] сэбэр һэбшээн мэтээр тэрэ ехэ зал соо эли мэдэрэгдэжэ байгаа бэлэй.

Сибириин нюдэн — Байгал далайгаа, Алтайда ургадаг хомор болоһон хүжэ хара хушаяа, нангин газар — Россин хойто хизаарые хүбүүн үри шэнгеэр хүндэлжэ, найжалжа, хамгаалжа байхыемнай Росси манине уряална, хүлеэнэ гэжэ Эрхүүдэ һуудаг элитэ уран зохёолшо Валентин Распутин уяран шахуу һанал бодолоо хубаалдана гү, «юушье бү нюуя, хэлэнгүй юушье бү орхиё», — гэжэ поэт Евгений Евтушенко уряална гү, баруун зүгэй муу нүлөөндэ Василий Белов үнэн зүрхэнһөө дураа гутана гү—«хүнэй сэдьхэлэй инженернүүд» болохо уран зохёолшод партиингаа үнэн бодото дайшалхы туһамаршад хэзээдэ байгаа, байна, байхашье гэжэ үшөө дахин харагдажа байгаа бэлэй.

Үдэһэн, бодоһон нуга тохойдомни, шууяһан шугыдамни, шунгаһан горхондомни, ажа-

Партиин XXVI съездһээ хойшо хэгдэһэн ажал хэдэн ЭВМ-эй дэрэлээр тоолохоёо бэшэ, мини тоолохын, багсахын ар-гагүй гэжэ хэлэхээр, Буряадаймнай хойто бэезр, хадатай, намагтай, бар хүбшэтэй газараар түмэр харгы баригдаад, үнгэрһэн табан жэлэй түүхэдэ «алтан залгалаа» гэжэ үгөөр бэшэгдэбэ. Уран зохёолшод, тэрэ тоодо бишье, БАМ-ай барилганuудта нэгэтэ бэшэ айлшалһан байхабди. «Дүрөө ханхинуур» гэжэ урдын буряадуудай нэрлэмээр байса хабсагайн эрмэгээр рельс табижа, хада уула доогуур тоннель малтажа, үргэн ехэ Витим мүрэн дээгүүр хүүргэ татажа байһан эрэлхэг зоригто хүбүүдые ажал дээрэнь харахадаа, имаэл хүнүүдэй бии байгаа сагта партиин табиһан ямаршье түсэб дүүргэгдэжэ байха, СССР гүрэн илагдашагүй гэжэ этигэмээр байдаг. Тэдэнэй нэгэн «БАМтоннельстрой» проходчигуудай бригадир Н. П. Дроваль КПСС-эй XXVII съездын делегадаар һунгагдахал ёһоороо һунгагдажа, Буряадай

гэгдээд, һэгшэжэ, бэеэ хэхэ бариха олоно ялан байхые хараа нэм. Телевизор, радиоошье хөөржэ үгэхэдэ, бахардан алдаа. Тэрэнэй сэдьхэлэй хүгжэхэнь ойлгосотой. Тиимэдэ Хориин хонишон Г. М. Бимбаев гү, али Мухар-Шэбэрэй механизатор Г. Н. Иванова мэтэ шагнал, нэрэ хүндэ, һураг суу тухай өйндөошье оруулангүй, үнэн зүрхэнһөө ажаллажал, коллективэйнгээ түлөө оролдожол ябаһан юрын коммунистнуудай нэгэн ха юм. Хубиингаа хэрэгые олониитын хэрэгһээ дээгүүр һанаха, бардамлаха, баярхаха ябадалтай тэмсэхэдэ, имэ коммунистнууд жэшээ боложо үгэхэ байна бшуу. Бидэ «хүн шанарынь ямар бэ?» — гээд түбхын түрүүндэ харадаг болонхойбди.

ҮГЖЭНГИ СОЦИАЛИЗМ байгуулжа байһан шэнэ шата дээрэ ерэһэн манай орондо эрдэм-техникын хүгжэлтэ түйлахаһаа гадна дүрбэн тэгшэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ өөрөө шухала зорилго партимнай табиһан хэбээрээ. Тиимэ болохолоороо шэнэ табан жэлдэ Түгнын шулуун нүүрһэнэй уурхайн, Галуута-Нуурай ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээнэй, Озёрнын ашагта малтамалнуудай хэбтэшын болон Улаан-Үдын 2-дохи ТЭЦ-эй ашаглалгада оруулагдаха, республикымнай түлишэ, элшэ хүсэнэй нэмэхэ тушаа

Үнгэрһэн табан жэл Буряадай литература, искусствын талаар үдаадхан шата боложо үгөө. Республикын уран зохёолшодой [illegible] номууд Улаан-Үдэдэ, гушаад номууд Москвада хэблэгдээ. Уран [illegible] ороной томо хотонуудай болохо Москва, Ленинград, Ереван, Бакуһаа гадна хилын саана — Франци, Индида, Монголдо [illegible] руулагдаа. Залуу дуушад О. Аюрова В. Бальжинимаев хоёрой Глинкын нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна конкурсын лауреадууд болоходо, илангаяа Галина Шойдагбаевагай Франциин Тулуза хотодо болоһон дуушадай уласхоорондын конкурсдо «Гран-при» гэжэ мүнгэн шан абажа ерэхэдэ, Буряадаймнай олониитэ бахархан баясаа гээшэ.

НЭ МЭТЭЭР бидэ ажалшан бүхэнэй амжалтада баясадаг зантайбди. Үнгэрһэн зун Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой Ангирай фермэ хүрэхэдэмнай, һү һааха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй һаалишад тон баяртай байба. Нэгэ харабтар шарайтай хурса нюдэтэй эхэнэр «Үшөө дуулыт, үшөө шүлэгөө уншыт!» — гээд дуушан поэт хоёрые сценэһээ табижа үгэнгүй байгаа бэлэй. Шүлэг, дуунда үнэхөөр дуратай хүн гэжэ эли байба. Энэ хадаа районой түрүү

партиина организациин 16 түлөөлэгшэдтэй хамта Эхэ оронойгоо ниислэл хото Москвада ха юм.

Хэрэнэй больницын врач Т. Г. Шалбаевые үнинэй мэдэхэб. Үлүү үггүй, даруу даамай зантай, тушаалта ажалдаа харюусалга ехэтэй Тамара Гундыновнагай съездын делегадаар һун-

оролдохынгоо хажуугаар эрдэм болбосорол, ажана түбхин байдал [illegible] гаргаха байнабди.

Ургажа ябаа үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ литература, искусство саашадашье горитой хубитаяа оруулха.

һаалишан, 11 ухибүүнэй эхэ Л. В. Корнакова байгаа. Үглөөдэрынь хүрээд ВДНХ-да, Москва мордоо һэн. Һая гурба мянгатанай клубай зүблөөн дээрэ, мүн областной партиина конференци дээрэ [illegible] үгэ хэлэжэ байхадань, хүүшан танил шэнгеэр ехэтэ баярлажа шагнаа бэлэйб.

Буряадай уран зохёолшодой холбоон Түнхэнэй совхозуудые шефтээ абанхай юм. Һая совхозой директор В. Ж. Сыреновэй нэрэ дээрэ амаршалгын телеграмма ошоо. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа бшуу. Совхозынь РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө, зургаан малшад болон мэргэжэлтэд ВДНХ-ын медальнуудаар шагнагдаа. Директор, уран зохёолшо Владимир Сыреновэй «Эрхүү голой эхиндэ» гэжэ гурбадахи ном хэблэлһээ гараа. Богонёор хэлэхэдэ, амаршалха шалтагаан ябаа бии һэн даа.

Мүнөө үеын, алишье талаараа болбосоронги, ажалдаа шударгы коммунистнуудай жэшээ халта дурдабаб. Имэ хүнүүдэй бодото дүүрэн дүрэ шарай номой хуудаһан, уран зураг, театрай сценэ дээрэ хүсэд һайнаар, үнэншэмэ тодоор магад үшөөл харуулагдаагүй байжа болоо.

Тиигэбэ-яабашье, Агуу Октябриин дэмбэрэлтэ ашаар мүндэлжэ һалбарһан социалис удхатай, национальна маяг хэлбэритэй литература болон искусствамнай партиингаа хүтэлбэреэр зүб замаар хүгжэжэ байна. Тиимэһээ съездын шиидхэбэреэр табигдаха шэнэ ехэ зорилгонуудые, дэлисэ ехэтэй хараа түсэбүүдые арга заатагүй дүүргэлсэхэ байха.

Шэнэ хабарай шэнжэ газаа оронхой. Ехэ ажалай амин мэдэрэгдэжэ эхилээ.

Лопсон ТАПХАЕВ,
поэт, Буряадай комсомолой шангай лауреат.

> **Арад зоной ажана байдалые хэлбэришэгүйгөөр, алхам алхамаар дээшэлүүлхэ, совет хүнүүдэй ажабайдалай бүхы талыень һайжаруулха, хүниие дүрбэн тэгшээр хүгжөөлгэдэ таарамжатай эрхэ нүхэсэл тогтоохо гээшэ ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын үндэр уг зорилго болоно гээд КПСС тоолоно**
>
> М. С. ГОРБАЧЕВ.

ШЭНЖЭЛГЭНҮҮДЭЭ ҮРГЭДХЭХЭ

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада арадай ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Буряад ороной академическэ эрдэм ухаанай дүүргэдэг үүргэ горитой дээшэлээ.

Бүхыдөө 55 темээр, тэрэ тоодо тусхай зорилготой программануудаар, союзна, республиканска хэдэн министерствэнүүдтэй, МНР-эй, НРБ-гэй, ПНР-эй, ВНР-эй, ГДР-эй Наукануудай академинүүдтэй хамта табигдаһан координационно түсэбүүдээр, «Сибирь» программаар, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Эрдэм, техникын талаар гүрэнэй комитедэй даабаряар шэнжэлгэнүүд эрхилэгдэһэн байна.

Манай эрдэмтэдэй дүүргэһэн шэнжэлгэнүүдэй үр дүнгүүд ороной арадай ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг гээшэ. Жэл бүри эрдэмэй 20-ёод зууршалганууд нэбтэрүүлэгдэнэ. Филиалай эрдэмтэдэй дурадхалнуудые хэрэглэһэнэй ашаар 12 тухай миллион түхэригэй экономическа ашаг олзо абтаа. Манай хабаадалгатайгаар зохёоһон тусхай зорилготой 8 программын үндэһөөр республикымнай 600 гаран предприяти, эмхи зургаан, 22 район, Улаан-Үдэ, Гусиноозерск хотонууд һэльбэн шэнэлхэ, техникээр шэнээр зэбсэгжүүлхэ, бар хүсөөр хэлэг ажал хорооха, мүн бусадшье асуудалнуудаар тусхай, зорилготой өөрын программануудые бэлдэжэ байна. Ороной арадай ажахыда экономическа болон социальна горитой ашаг олзо үгэхөөр гэжэ тодорхойлогдоһон эгээл томо табан худэлмэри арбан хоёрдохи табан жэлдэ хэдэн министерствэнүүдэй, албан зургаанууд хоорондын түсэбүүдтэ оруулагданхай.

Буряадай филиалай Социально-экономическа шэнжэлгэнүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд 11-дэхи табан жэлэй туршада республикын Госпланай захилаар Буряадай АССР-эй экономическа хүгжэлтын талаар тодорхойлолто, тобшололнуудые бэлдэһэн байгаа. Арбан хоёрдохи табан жэлдэшье манай экономистнууд үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, республикын промышленностьда тусхай зорилготой комплексно программануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй обкомой дэргэдэ байгуулагдаһан координационно соведэй болон эмхидхэлэй комитедэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Эрдэмтэдэй кадрнуудай бүридэл шанарай талаар һайжараа. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада доктор-ско 17, кандидатска 61 диссертаци хамгаалагдаа. Хоёр эрдэмтэд СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондентнүүдээр һунгагдаа. Манай хүдэлмэрилэгшэдэй зохёолнууд 100 гаран монографи, суглуулбаринуудта, олон тоото статьянууд соо толилогдоо. Дэлхэйн бусад оронуудташье манай эрдэмтэдэй шэнжэлгэнүүд мэдээжэ болонхой.

Түйлаһан үрэ дүнгүүдые арадай ажахыда нэбтэрүүлхэ талаар зарим тэды дутагдалтай байһанаа мэдэнэбди. Тодорхой үрэ дүнгүүдые бүри олоор түйлажа, шэнжэлгэнүүдээ үргэдхэхэ аргатай байгаашье һаа, һүүлшын хоёр табан жэлэй туршада гол түлэб хубилаагүй үлэһэн материальна баазамнай энэ талаар горитой һаад ушаруулна.

Байгал далай хамгаалха тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй жараад-далаад онуудта абаһан тогтоолнуудые бэелүүлхэ талаар һүүлэй үедэ нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Гэбэшье Байгалые хамгаалха асуудал үндэһөөрөө шиидхэгдээ гэхын аргагүй. Байгалые бузарлалга үргэлжэлһөөр. Байгал-Амарай түмэр замай баригдажа захалһанһаа хойшоо урдань арюун тунгалаг байһан нуурай хойто хубиншье булангиртай болонхой. Биологиин талааршье уһаниинь бузарлагдана.

Нютагай байгаали хамгаалха талаар урид бэелүүлэгдэһэн хэмжээ ябуулгануудай үрэ дүнгүүд энэ хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха хэрэгтэй гэжэ гэршэлнэ. Промышленна предприятинуудта хэрэглэгдэһэн уһые мүнөө үеын эгээл эрхим сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд соо гуур шүүрлэн гаргабашье, тэрэнь Байгал далай соо амидардаг олонхи загаһа, амитадта хоро хүргэжэ, саашадаа үгы хэхэ аюултай байһан тухай мэргэжэлтэд һэргылэн һануулна. Тиимэһээ предприятинуудай сэбэрлэгдэһэншье уһые нуур руу сэхэ шудхалгые огтолон болюулһанай эсэстэ Байгалые абарха гансахан зам нээгдэхэ зэргэтэй. Хэрэглэгдэһэн уһые ажахынуудай тарялангууд дээрэ гаргаха гү, али шанар, бүридэлыень хубилгаад, нэгэ газарта найдамтайгаар хадагалха гэхэ мэтэ аргануудые хаража үзэхэ хэрэгтэй. Ой модо, газар, байгаалиин бусад нөөсэнүүдые хэрэглэлгые саашадань гуримшуулха шухала. Байгалай эрьедэ национальна парк байгуулха асуудалые шиидхэхэ саг мүн лэ ерээ. Тобшолон хэлэбэл, Байгалые хамгаалха асуудалые тэрээнтэй нягтаар холбоотой социально-экономическа, байгаали ашаглаха асуудалнуудгүйгөөр шиидхэжэ болохогүй. Мүнөө дээрээ Байгал ёһотой эзэнгүй байна. Албан зургаануудта хабаагүй Байгалай талаар Гүрэнэй комитет байгуулбал, тиимэ үүргэ дүүргэхэ аргатай байгаа. Тус орган орщон тойронхи нютагай байгаали ашаглалгые мэдэлдээ абажа, мүнөө союзна республикануудта байдаг байгаали хамгаалха гүрэнэй комитедүүдтэ орходоо һураггүй ехэ эрхэтэй байха жэшээтэй. Байгалай талаар Гүрэнэй комитедые имагтал СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ сэхэ мэдэлтэй болгоо һаань, тэрэнэй гаргаһан шиидхэбэринүүд ямаршье албан зургаанда хуулита хүсэтэй байха һэн.

Байгалые найдамтайгаар хамгаалха гэбэл, Буряад ороной минеральна хэбтэшэнүүдые бодомжотойгоор ашаглаха хэрэгтэй. Тиигэхын тула байгаалида хохидол үзүүлхэгүй технологи зохёохо шухала. Энэ асуудалые зүбөөр шиидхэхэ арга замууд манай филиалай бэелүүлжэ байһан «Буряад ороной үнгэтэ металлнууд болон агроруданууд» гэһэн программа соо хараалагданхай. Байгаалида хэрэггүй, хооһон бодосууд үгы һэн тула түүхэй эдые, нэн түрүүн минералнуудые, ямаршье үлөөдэһэгүйгөөр гүйсэд дүүрэнээр, комплексноор ашаглаха ябадал шэнэ аргын гол удхань болоно. Естественнэ эрдэмэй институтда бэелүүлһэн туршалганууд тус аргын ерээдүйдэ ашагтай байхые гэршэлээ юм. Энэ талаар табигдаха гол асуудал гэхэдэ, шэнэ технологиие найдамтайгаар нэбтэрүүлхын тула манай филиалда промышленна шэглэлтэй туршалгын бааза байгуулха хэрэгтэй.

М. МОХОСОЕВ,
СССР-эй АН-ай СО-гой Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ.

БУЛАГ БУРЬЯЛАГ ЛЭ!

«Комсомол арюухан солоной холые зориһон юумэл даа»,— гэһэн дуунай үгэнүүд Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һү һаалиин фермын комсомол-залуушуулай коллективтэ сэхэ хабаатай гэжэ нэн түрүүн хэлэе. Юуб гэхэдэ, тус коллектив холые зориһон абьяаста ажалдаа эрхим дүнгүүдые түйлаһанайнгаа түлөө үнгэрэгшэ 1985 ондо Залуушуулай ба студентнэрэй Бүхэдэлхэйн XII фестивалиин нэрэмжэтэ коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна бшуу. Тиихэдэ фермын комсомолой организациин секретарь, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Тамара Хандажаповна Бадмацыренова республикымнай ажалай залуу түрүүшүүлэй делегацида оролсожо, Бүхэдэлхэйн XII фестивальда хабаадаа һэн. «Эхэ оронойхимнай ниислэл Москвада болоһон залуушуул ба студентнэрэй фестивальда хабаадажа ерэһэндээ омог баяртайб. Бүхы дэлхэйн залуушуултай хамта бидэнэр эб найрамдалай мандахын түлөө дуугаа үгэжэ, түрэл парти болон правительствынгаа гадаадын политикые халуунаар дэмжэнэбди. Тиимэһээ бидэнэр эршэ хүсэеэ мэдүүлэн, үдэр бүри һайнаар ажаллахые оролдонобди» гэжэ Тамара Хандажаповна хөөрөө һэн.

Булагай фермын комсомол-залуушуулай бригада үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада эрхим амжалтануудые түйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2428 килограмм һү һааха түсэбтэй аад, 2522 килограмм һү һаагаа. Тэрэшэлэн байгша оной январь һарада түсэбэй ёһоор бүхыдөө 23.200 килограмм һү һааха аад, алар 27.027 килограмм һү һааба.

Загастайн сомоной Соведэй депутат, КПСС-эй Гусиноозёрско горкомой гэшүүн Татьяна Дамбаевна Дашинимаевагай хүтэлбэрилдэг коллектив ажалдаа эрхим амжалта түйлажа, район соогоо һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, КПСС-эй райкомой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой, ВЛКСМ-эй райкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Энэ ехэ амжалтаарнь Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд омогорхохо ёһоороо омогорхоно.

Комсомол-залуушуул аха нүхэдһөө жэшээ абажа, тэдэнэй дүй дүршэлые халан абахын тула ехэ оролдолго гаргадаг. Тиимэһээ залуушуул үнинэй, дүй дүршэл ехэтэй һаалишадтай ана-мана мүрысэдэг болоо бшуу. Жэшээлхэдэ, арадай депутадуудай Сэлэнгын районно Соведэй депутат, Буряадай АССР-эй габьяата малшан Дари Доржиевна Очирова үнгэрэгшэ жэлдэ 3025 килограмм һү һаамхай үнеэн бүриһөө абажа, республикын «Гурбан мянгатанай клубай» гэшүүн болоһон юм.

Һаалишан Александр Хайланович Пурбуев 1985 ондо ажалдаа ехэ амжалтануудые түйлаһанайнгаа түлөө, районой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэжэ, үнэтэй бэлэгээр шагнагдаһан байна. Агын автономито округой ажалша малша гэр бүлэдэ түрэһэн Александр мүнөө район соогоо эрхим һаалишадай нэгэн болонхой. Тэрэ Буряадай комсомолой шангай лауреат болоһон алдартай.

...Үдэшын һаали дүүрэжэ, газаа боро хараан ойртожо байгаа һэн, Татьяна Дамбаевна одоошье бага сага сүлөөтэй болобо хэбэртэй. Тэрэ улаан булан соогоо орожо, нэгэ зузаан дэбтэрээ нээжэ, байгша ондо хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые гаргаба. Тооложо үзэхэдэмнай гурбан тонно ашаа зөөдэг 150 машинада багтаха һү гүрэндэ тушааһан байба. «Булагай фермэ... Сагаан эдеэнэй булагай фермэ гэжэ нэрлэхэл ёһотой байгаат» гэжэ шоглон һагад, һүн далайтнай саашадаашье булаг шэнгеэр бурьялан байг лэ гэжэ үреэгээ һэмди.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: һаалишан Т. Х. Бадмацыренова; Булагай МТФ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ ХӨӨРЭНЭ

Т. Г. ШАЛБАЕВА, Түнхэнэй районой түбэй больницын врач:

—Бүгэдэ манай мэдэһээр, февралиин 18-да КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум боложо, партиимнай XXVII съездтэй холбоотой асуудалнууд тэндэ зүбшэгдэбэ.

— Гүрэн түрын удха шанартай иимэ ехэ документнүүдые хаража үзэлгэндэ би, КПСС-эй XXVII съездын делегадаар һунгагдаһан юрын врач, хабаадахаб гэжэ һанахада, этигэхээр бэшэ байна. 15 жэлдэ врачаар хүдэлжэ, арба гаран жэлдэ партиин гэшүүн ябаһан намда иимэ ехэ этигэл найдабариин үзүүлэгдэһэниинь хэлэшэ, хэмжээлэшэгүй баяр, жаргал гээшэ ааб даа.

Түрэл Түнхэнһөө гарахымни урдахана районой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан боложо, тэндэ суглараашадай зүгһөө намда айхабтар туһатай захяа заабари үгтөө, һайниие хүсэһэн дулаахан үгэнүүд хэлэгдээ.

«Холын харгыда һайн яба, коммунистнуудай ехэ хуралдаан дээрэ Буряадай интеллигенциие эрхимээр түлөөлэ», — гэжэ нютагаархимни үдэшэхэдөө үреэгээ.

Түрэл Коммунис партиингаа түүхэтэ XXVII съездэ хабаадаха этигэл найдабарида хүртэһэндөө баяртайб. Сэхэ сэбэр ажалаараа энэ найдалыень хододоо харюулжа ябахые оролдохоб.

ЖАБХАЛАНТА АЯЛГА

[illegible]үдэрнүүдтэ имагтал Со[illegible]оной ажалшад бэшэ, ха[illegible]пхэйн һайн һанаата бү[illegible]н сэдьхэлэйнгээ һайхан [illegible]эрмэлзэлые, найдал зо[illegible]лые Москва тээшэ шэг[illegible]хэй. Дэлхэй дээрэ эб [illegible]ндалые бэхижүүлгын, ма[illegible]роной социально-экономи[illegible]а хүгжэлтые хурдадхал[illegible]рад зоной һуудал бай[illegible] һайжаруулгын үндэһэн [illegible]а асуудалнууд партиин [illegible] XXVII съезд дээрэ [illegible]н хэлсэгдэхэ байна ха [illegible]овет хүнүүдэй бүгэдөө[illegible]убшэжэ, нэмэлтэ, дурад[illegible]дые оруулһан документ[illegible] съезд дээрэ баталагда[illegible]сэндөө орохо байна. Эдэ [illegible]ентнүүдые гүнзэгыгөөр [illegible]наад байхадаа, совет ара[illegible]эб найрамдалта полити[illegible] зохёон байгуулхы ажалай [illegible] сэхэ хараа шэглэлые бү[illegible]дьхэлээрээ дэмжэхэ бай[illegible] Тиин хэжэ байһан ажал[illegible]н харюусалгатайгаар хан[illegible] үнгэрһэн сагай түүхые, [illegible]энэй үйлэ хэрэгүүдые зу[illegible]һан зүжэгүүдтэ гүн сэдь[illegible]ордоһотойгоор наадаха, [illegible]

приятинуудта, хүдөө нютагай ажалшадта айлшалжа, концертнэ һайн программануудые харуулха ёһотой гээшэбди. Тиигээл орон түрэдэмнай боложо байһан габшагай ехэ хубилалтануудта, амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсэлдэ багаханшье һаа, өөрынгөө хубитые оруулхаа гэжэ найданаб.

Республикымнай ажалшад намда үндэр ехэ этигэл найдабари үзүүлжэ, КПСС-эй XXVI съездын делегадаар, СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгаһан байна. Һунгагшадай захилнуудые гүйсэдөөр дүүргэхын тула тэдэнтэй саг үргэлжэ уулзахые оролдогдоо гээшэ. Шэлэй завод шадар байдаг зониие сэбэр уһаар хангаха, зарим шэнэ гэрнүүдтэ радио ба телефонуудые оруулха, багшанарай институдай студентнэрые столовотой болгохо гэхэ мэтын захилнууд ороһон байгаа. Тэдэ асуудалнууд бүгэдэ шахуу зүб мүрөөр шиидхэгдэхэ болоо гэжэ һунгагшадтаа мэдүүлхэ байнаб. Мүн гэр байрын асуудалаар хандаһан зондо тодорхой харюу үгэхые [illegible]

тай уулзажа, бүхы захил, гүйлтануудыень хэр зэргээр бэелүүлжэ байһан тухайгаа тоосоноб, шэнэ захил дурадхалнуудыень бэшэжэ абанаб.

Бүхэроссин театральна бүлгэмэй Буряадай отделениин правлениин түрүүлэгшэ байһан тула республикынгаа театрнуудые хүгжөөхэ, репертуарна политикыень зүбөөр шэглүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулха зэргэтэй гээшэ аабзаб даа. Театрнууднай һүүлэй үедэ һайн шэнэ бүтээлнүүдээр харагшадаа баясуулна, оперно театраймнай солистнууд бүхэсоюзна, уласхоорондын конкурснуудһаа ехэ шангуудтай бусажа ерэнэ. Гэбэшье репертуарые зохидоор, удха түгэлдэрөөр бүрилдүүлхэ талаар алишье театрай хүтэлбэрилэгшэд үшөөл горитой оролдолго гаргаха ёһотой. Классическа зохёолнуудые, мүн мүнөө үеын геройе үнэншэмөөр харуулһан найруулгануудые драматическа театрнуудай алинииньшье репертуартаа багаар оруулна гэжэ тэмдэглэлтэй. Харин Буряадай оперо болон баледэй те[illegible]

хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Тиихын тула республикынгаа зохёохы ажалтанай холбоонуудтай нягтаар харилсажа хүдэлхэ болоно. Театрнуудтаа тодорхой туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор мэдээжэ режиссёрнуудые, уран зураашадые, шүүмжэлэгшэдые ниислэл хотоһоо урижа, заабари, зүбшэлнүүдые абадаг байнабди. Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй Буряад драмын академическэ театрайхид мүнөө зундаа Москвада тоосохоёо бэлдэжэ, бүлэг шэнжэлэгшэдые ниислэлһээ урижан, зүжэгүүдээ харуулһан байха юм. Мүнөө үшөө нэгэ бүлэг шэнжэлэгшэдэй ерэхые хүлеэжэ байнхайбди.

Түрэл хотодоо Актёрнуудай байшан нээхэ тушаа театрай ажал ябуулагшад сэдьхэдэг болоһоор үнинэй. Энээн тушаа ябуулга нилээд хэгдэһэн байха. Гүрэнэй ород драматическа театрай байшангые бодхоопонойнгоо һүүлээр Актёрнуудай байшангай барилгые эхилхэ арга олдохо бэзэ.

«Урма зоригоо, уран бэлиг[illegible] ажалаа шамдаа, парти, зориюулнабди!» гэһэн

уряа доро республикымнай уран һайханай коллективүүд концертнэ ехэ программа бүри һаяхан харуулаа һэн. Партиин XXVII съездын хүдэлмэриеэ эхилһэн үдэрнүүдтэ минии түрэл театрайхид концертнүүдые харагшадтаа дурадхаха байна. Эб найрамдалда, амгалан тайбан байдалда, Коммунис партида зорюулагдаһан дуунуудай жабхаланта аялгые Буряад оронойлмнай бэлиг түгэлдэр хүбүүд, басагад Байгал дээгүүрээ зэдэлүүлхэнь гээшэ.

Өөрынгөө һаяын хараа түсэбүүд тухай хэлэхэ болоо һаа, япон композитор Акутагавын «Хара гэрэл» гэһэн оперын гол партиие бэлдэжэ эхилэнхэйб. Бэлэн болоһон партинуудаа улам хурсадхажа, мүлижэ байха гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай. Концертнэ шэнэ программа бэлдэжэ, республикынгаа бүхы районуудаар ябажа ерэхэ хүсэл бии. Хододоо зоной дунда ябажа, ажабайдалай гүн сооһоо зохёохы ажалайнгаа урма зоригжол абажа байха гээшэ искусствын хүдэлмэрилэгшын уялга болоно.

Д. ДАШИЕВ,
СССР-эй арадай артист, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

ТОО, БАРИМТАНУУД

Парти правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, хүн зондо ойлгуулха, тайлбарилха хэрэгтэ республика доторнай бүхыдөө 10,5 мянган политинформатор, 10,8 мянган агитатор хабаадана.

* * *

Республика соомнай партиина һуралсалда бүхыдөө 44.717 хүн хабаадуулагдана. Тэдэнэй 33.300-ниинь коммунистнууд юм. Тиихэдэ экономическа һуралсалда бүхыдөө 78.726 хүн һурана.

* * *

Комсомол партиина организациин зэргые олошоруулха найдамтай халаан болоно. Һүүлэй үедэ партида комсомолшууд олоор ороно. Ганса үнгэрһэн жэлдэ 1 516 залуу хүбүүд, басагад КПСС-эй гэшүүндэ болон гэшүүнэй кандидадаар абтаа. Энэмнай партида абтаһан хүнүүдэй 63,2 процентынь болоно.

Шэнхинээтэ сагай шэнжэ, будаг

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей соо «Съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн үргэн ехэ экспозици олоной анхаралда дурадхагдаба. КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. БЕЛЯКОВ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. САГАНОВ, республикымнай партийна, совет организациин, зохёохы ажалтанай холбоонуудай түлөөлэгшэд выставкые нээлгын баяр ёһололдо хабаадалсаа. Мүн иишэ партиин XXVII съездын делегадууд уригдажа ерэһэн байна.

...Олон айлшадые уггаан абахаар бэлэн болоһон музейн үргэн ехэ залнуудые суурятуулан, альга ташалган нэрьешэбэ. Буряадай АССР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй арадай уран зурааша Д-Н. Д. Дугаров сугларагшадта амаршалгын үгэнүүдээр хандаха үедөө арбан нэгэдэхи табан жэл соо республикымнай уран бэлигтэнэй хэһэн, бүтээһэн ехэ ажал тухай тобшо тэдыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Һүүлээрнь КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь К. К. Шомоев үгэ хэлэхэдээ, партиин XXVI съездһээ хойшонхи хугасаа соо республикын уран зураашадай үрэ түгэсөөр хүдэлһые, нэрэтэй түрэтэй выставкэнүүдтэ олоороо хабаадаһые тэмдэглэбэ. Улаан торгон лентэ урматай альга ташалган доро хайшалагдажа, түрүүшын, нилээд ехэ бүлэг харагшадые выставкэ хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаба...

... Түрүүшын зал соо харагшын нюдэн эреэлжэлхэдэл гэхэ юм. Гар урлалай искусствын мастернууд, алташа, мүнгэшэ дархашуул юрэдөө, ямар зүйлнүүдые эндэ табяагүйб. Олонхи бүтээлнүүд эндэ эгээл түрүүшынхиеэ харуулагдажа байһан янзатай. Мүнгөөр, үнгэтэ шулуугаар урлаһан элдэб шэмэглэл, хэтэ, хутаганууд олон. Б. Жамбаловай, Х. Дашицыреновэй, Б. Дармаевай бүтээлнүүдые тэдэнэй дундаһаа онсолжо тэмдэглэхээр. Агальматолит гэжэ зөөлэн сагаан шулуу түнхижэ, Ц. Магаковай урлаһан амитадай дүрсэнүүд, мамонтын яһанһаа Б-М. Чимитовэй һиилэжэ бүтээһэн «Адуушан», кашалот загаһанай шүдэнһөө А. Бабкинагай урлаһан «һогоон», «Нохойхон» гэхэ мэтэнүүд бага хэмжээнэй скульптурын шэнэ һонин арга замуудтай боложо байһые харуулна. Модоор һиилэдэг залуу дархашуул бүтээлнүүдээ олоор табяа. Тэдэнэй туршалга-бүтээлнүүдэй хажууда дүршэлтэй мастер М. Эрдынеевэй скульптурануудай табигдаһые удхатай гэхээр байна. Мориной хилгааһаар нэхэгдэһэн хибэсүүд—авторнуудынь С. Ринчинова, Т. Дашиева, Р. Доржиева — олон харагшадай һонирхолые татаха ёһоороо татана. Е. Зонхоевагай торгон дээрэ тон өөрсэхэнөөр урлаһан батигууд ерэһэн зониие ехэтэ гайхуулна...

Уран зурагуудай дэлгээгдэһэн залнууд соо Д-Н. Дугаров, А. Казанский, С. Ринчинов түрүүтэй республикымнай мэдээжэ мастернуудай бүтээлнүүд, һүүлэй жэлнүүдтэ тодоржо гараһан А. Цыбикова, Ч. Шенхоров, Б-Н. Доржиев гэгшэдэй зурагуудтай, бүри залуунууд Л. Семенов, А. Дугарова гэгшэдэй бүтээлнүүдтэй зэргэ харуулагдажа, аха үеын мастернуудай залуу халаанда заншал гуримуудаа хэр зэргээр дамжуулжа байһые элирхэйлнэ.

Графигууд хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, тон һонин бүтээлнүүдые энэ выставкэдэ дурадхаһан байна. А. Сахаровская, И. Стариков, Е. Неволина мэтын аха үеын зураашадай хажууда Б. Тайсаев, Д. Пурбуев мэтын бэлиг түгэлдэр мэргэжэлтэд, Н. Соктоева, С. Серебрянников, А. Хоренов, Т. Манжеев шэнги зохёохы замаа һаял эхилжэ байһан хүбүүд, басагад зурагуудаа эндэ табяа.

Бусад залнууд соо театрально-уран шэмэглэлэй искусствын түлөөлэгшэдэй элдэб үеын бүтээлнүүдые хаража болохоор байна. РСФСР-эй арадай уран зурааша А. И. Тимин, Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша М. Е. Шестакова гэгшэдэй бүтээлнүүдһээ эхилээд, сценын мастер болохоёо һаял бэлдэжэ байһан М. Болоневой түрүүшын туршалганууд хүрэтэрөө эндэ табигдаа гэжэ харагшад урмашан тэмдэглээ.

Сагһаа урид наһа бараһан оюун бэлигтэ мастер Э. Цыденовэй, скульптор Д. Ничоровэй урлажа бүтээһэн бюстнүүд, Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша Г. Васильевай модоор урлаһан скульптуранууд олоной анхарал татана.

Выставкэдэ бүхыдөө 100 гаран авторай 600-гаад бүтээл табигдаһан байна. Тэдэнэй 300 гараниинь эгээл түрүүшынхиеэ харагшадай үзэмжэдэ табигдаба гээ һаамнай, республикымнай уран зураашадай һүүлэй үедэ хэды эршэмтэйгээр хүдэлһэниинь элихэн мэдэрэгдээдхихэ ёһотой. Түрэл партиингаа ээлжээтэ съездын угтамжада урма хүсэлөө, уран бэлигээ, зохёохы ажалаа сүм зорюулжа хүдэлһэнөө Буряадаймнай зураашад гэршэлбэ гээшэ.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов выставкэ нээжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДЕЛЕГАТ НЭРЭЕЭ СУУРХУУЛ...

АЖАЛ хэрэгээрээ алдаршаһан уужам талата Зэдын районой улад зон хүлгөөтэй. КПСС-эй ээлжээтэ съездын хүдэлмэридэ Оёорой совхозой директор Степан Матвеевич Филиппов хабаадалсахаяа мэнэ һая мордобо. Өөрынгөө түүхын намтарта нютагай коммунистнууд партиин дээдын хуралдаанда хоёрдохёо ооһэдынгөө түлөөлэгшые эльгээхэ үндэр найдабарида хүртөө гээшэ.

Аяар холын 1966 оной март һарада, эгээ хорин жэлэй саада тээ, КПСС-эй XXIII съезд зарлагдаа һэн. Буряадай коммунистнуудай һунгаһан делегадуудай бүридэлдэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадые толгойлогшо Василий Павлович Каленов оролсоһон алдартай. Хуралдаанай 12 үдэрэй хүдэлмэриие, баталагдан абтаһан шиидхэбэринүүдые тэрэ огто мартангүй тодо һонороор һанажа, сэдьхэлдээ бөөмэйлжэ ябадаг. Тиихэдэ абхуулһан олон тоото фото-зурагууд, делегадай мандат болон документнүүдтэй папканууд, үдэр бүриин тэмдэглэлнүүд, делегадуудай ба харин айлшадай хэлэһэн үгэнүүдэй стенограмманууд гэхэ мэтын шухаг зүйлнүүдые мүнөө тэрэ нарин нягтаар хадагалжа байдаг. Партиин XXIII съездын, мүн тэрэнэй удаа болоһон съезднүүдэй шиидхэбэринүүдые ажабайдалдаа бодотоор нэбтэрүүлхэ, бэелүүлхэ хэрэгтэ Василий Павлович үнэн сэхээр, коммунис нэрэеэ хүндэлэн, эдэбхи эрмэлзэлэй ошо бадаруулан хабаадалсана. Делегадай нангин уялгые тэрэ хэзээдэ дээрэ үргэн ябана.

1954 ондо партида абтаһан В. П. Каленов тэбхэр 25 жэлэй туршада ороohото болон силосэй ургамалнуудые тарин ургуулдаг бүлэг механизаторнуудые хүтэлбэрилбэ. Бүхыдөө 30 хүнһөө бүридэһэн бригадада гэнжэтэ найман, моортэ дүрбэн тракторнууд, бусад элдэб түхеэрэлгэ болон оньһон техникэ, 4 200 гектар тарялан даалгагдажа, тэдэнэй бодото эзэниинь болохо эрилтэ табигдаа һэн.

Бригадын коллективэй хүсэл оролдолгые ажаллаха зориг-жолые гол хэрэг шиидхэлгэдэ элсүүлжэ шадаһанай ашаар ходол һайн ургаса хуряажа байгаа. Ган гасуур жэлнүүдтэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 14, харин бороотой, дулаан уларилтай сагта 20 центнер хүрэтэр шэниисын ургаса хуряадаг байһан юм. Зарим намарынь гүрэндөө ороohо тушааха дүрбэн жэлэй түсэб дүүргэдэг агша һэн.

Василий Павлович удаань зургаан жэлэй туршада колхозойнгоо лугомелиоративна отрядые хүтэлбэрилһэн намтартай. Энэ шэнэ һалбариин хүдэлмэриие тэрэ коммунист гэһэн үндэр нэрэдээ хүрэмөөр эмхидхэн ябуулжа байгаа. Даалгагдаһан сабшалангай үрэжэл һайжаруулха, ургасынь дээшэлүүлхэ талаар горитой юумэн хэгдээ. Тиигэжэ жэл бүхэндэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер, дээшэшье һайн шанартай үбһэ абажа шададаг һэн.

Дайнай болон ажалай ветеран нүхэр Каленов наһанайнгаа амаралтада гарабашье, үшөө табан жэл соо механизатор мэргэжэлээрээ хүдэлөө, һурган хүмүүжүүлэгшын ниитын уялгые эрхимээр дүүргэжэ ябаа бшуу. Бэеын элүүрэй һуладахада, партиин XXIII съездын делегат нёдондонһоо тусхайта пенсионер болонхой. Гэбэшье ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсадаг, эдир наһатайшуулые ажалда, Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг баһа нэгэ ехэ габьяатай. Алишье сагта дахинаа трактор жолоодохо шадалтайб гэжэ Василий Павлович мүнөө хөөрэдэг юм

Дайнай һүүлэй 1947 ондо тракторист мэргэжэлтэй болоһон Петропавловка тосхоной таряашан Каленовой ажалай намтар, ажабайдалай жэшээ бахархан баясамаар даа,

Эдэбхитэй, үүсхэлшэ, габьяата ажалай түлөө гүрэн түрын үндэр үршөөлдэ хүртэһые баримталан гэршэлһэн олон тоото саарһанууд болон документнүүдые ветеран хадагалжа байдаг. Ерэһэн ороһон айлшадтаа «КПСС-эй XXIII съездын делегат» гэжэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэһэн хабтаһан сооһоо тэдэнээ гаргажа харуулдаг. Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудые, дайшалхы габьяагай түлөө олгогдоһон бүхыдөө юһэн медальнуудые, ВДНХ-гай дүрбэн, «РСФСР-эй социалис мүрысөөнэй отличник» гэһэн үбсүүндээ зүүдэг хоёр тэмдэгүүдые, сельскэ болон районно Соведүүдэй депутат байһан зургаан үнэмшэлгэнүүдые гартаа барин анжаран һуухада, энэ хүнэй абьяас намтар тобойн харагданал даа. 1957 ондо механизатор Каленовые үнэтэ шагнал —ГАЗ-69 гүхэлэй хүнгэн автомашинаар ВДНХ-гай шагнаһан ушарые дурдангүй үнгэрмөөр бэшэ.

Үшөө тиихэдэ радиолокациин дайшалхы албанай сержант-оператор Василий Павлович Каленовто һаяын сагта Эсэгэ

ПАРТИИН ХҮСЭ ГЭРШЭЛНЭ

«Парти — Совет обществын хүтэлбэрилхы хүсэн». КПСС-эй XXVII съездэдэ зорюулагдаһан ниитэ иимэ гаршагтай выставкэ партиин обкомой Полит-гэгээрэлэй байшан соо январь һарада нээгдээ һэн. Тиихэдэ областной партийна XXXIII конференциин делегадууд Буряад ороной экономическа, социальна болон соёлой хүгжэлтые харуулһан тус выставкын түрүүшын харагшад болоһон байгаа. Тэрэнэй нээгдэһээр нэгэ һара сагай үнгэрбэшье, харагшадай халуун анхарал татаһаар гэжэ выставкын һайшаалай дэбтэр соо бэшэгдэһэн баярай үгэнүүд гэршэлнэ.

Выставкын зал руу ороходо, манай Коммунис партиин вождь В. И. Ленинэй бюст, алтан үзэгүүдээр һиилэгдэһэн «Парти—манай үе сагай ухаан, нэрэ хүндэ болон һэшхэг» гэһэн үгэнүүд харагшадай анхаралые нэн түрүүн татана. Агууехэ вождиин парти тухай хэлэһэн сэсэн мэргэн үгэнүүд выставкын ёһото эпиграф боложо, тэрэнэй гол удхые тоб гэмээр тодорхойлно. 1903 ондо абтаһан партиин программа, КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын болон КПСС-эй Уставта оруулагдаха хубилалтануудай проектнүүд, тэдэниие Буряад ороной ажалшадай зүбшэн хэлсэжэ байһан материалнуудые харанабди. Тэдэнэр Коммунис партиимнай ябуулдаг политикын уг залгамжалгые харуулна.

Хажуудахи стенд партиин үзэл сурталай хүдэлмэридэ зорюулагдана. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада республикадамнай 12 196 хүн КПСС-эй гэшүүд болоо гэжэ уншанабди. Партида абтаһан зоной хахадһаа олонхинь хүдэлмэришэд болон колхозникууд юм байна. Коммунис партиин зэргэдэ жагсагшадай дунда һүүлэй хэдэн жэлдэ комсомолшууд, эхэнэрнүүд олон болонхой.

Эрхим пропагандистнууд — ЛВРЗ-гэй модельнэ цехэй начальник, коммунист А. И. Ключеревой, авиазаводой лабораториие даагша, РСФСР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, коммунистка Т. И. Бадашкеева гэгшэдэй фото-зурагууд выставкын энэ хубиие шэмэглэнэ.

Эндэ выставкын директор Т. С. Спасоватай уулзажа хөөрэлдэхэдэмни, тэрэ иигэжэ хөөрэбэ.

— Совет обществые хүтэлбэрилгэдэ партиин дүүргэдэг үүргые Буряадай областной партийна организациин жэшээ дээрэ харуулха гэһэн гол зорилго табиһан байнабди. Мүн партиин политикын уг залгамжалгада ехэ анхарал хандуулагдаа. Съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн, тэрэнэй илагшад, түрүү дүй дүршэл, шэнэ табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд гэхэ мэтын асуудалнуудта стендүүднай зорюулагданхай. Шэнэ тоо, баримтанууд хэрэглэгдээ. Жэшээлхэдэ, Буряад оронoймнай байгуулагдаһан сагһаа хойшо Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ 64 хүн хүртэһэн байна. Тэрэнэй наймандань арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада иимэ үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо, — гэжэ Татьяна Самсоновна хөөрэнэ.

— Иимэ удхатай выставкэ хоёрдохиёо эмхидхэгдэбэ. Полит-гэгээрэлэй байшан руу ерэгшэд яһала дуратайгаар тэрэниие харадаг. Илангаяа залуушуул олоороо экскурсида ерэдэг гэжэ тэмдэглэмээр. Мүнөө КПСС-эй XXVII съездын делегадууд тухай стенд бэлдэжэ байнабди

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкын зал соо.

Авторай фото.

Спорт

«САНЫН ЗҮРГЭ УРЯАЛНА»

«Санын зүргэ уряална» гэһэн бүхэсоюзна неделиие түгэсхэн, Улаан-Үдэ шадархи «Локомотив» бүлгэмэй санын бааза дээрэ холын зайда урилдалгаар мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Эхэнэрнүүд 15 километрэй, эрэшүүл 30 километрэй зайда урилдаһан байгаа.

Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентка, спортын мастерта кандидат Юлия Зайцева 15 километрые 58 минута 28 секунда соо гаталжа, эхэнэрнүүдэй дундаһаа шалгарба. Тус институдай студентка Александра Володина—хоёрдохи, Селенгинск һууринай «Спартагай» түлөөлэгшэ Наталья Булыгина гурбадахи һуури эзэлээ.

«Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ спортын мастерта кандидат Саян Жамбалов 30 километрэй зайе 1 час 35 минута 24 секунда соо гаталжа илалта туйлаба. Хүдөө ажахын институдай студент Андрей Овсянкин 42 секундаар гартажа, хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. «Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Андрей Грабовский гурбадахи шанда хүртэбэ.

«Санын зүргэ уряална» гэһэн городой спортын һайндэр үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Дээдэ-Онгостойдохи республиканска ипподром дээрэ үнгэргэгдэһэн байна.

Б. МИРОМАНОВ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ХАРАА ШУГАМААР

Москвада эхилхэеэ байһан КПСС-эй XXVII съездэдэ амаршалгын эгээл һайн һайхан үгэнүүд дэлхэйн бүхы заха хизаарнуудһаа абтажа байна. Энэ хадаа совет коммунистнуудай дээдын хуралдаанай хүдэлмэридэ амжалта хүсэжэ байһанай гэршэ мүн. Энэ хадаа уласхоорондын байдалда съездын шиидхэбэринүүдэй эгээл һайнаар нүлөөлхэ байһанда этигэл найдабари болоно. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ Агууехэ Октябриин шэнэ үе саг нээһэнһээ хойшо КПСС-эй съезднүүд партиин, бүхы совет арадай ажабайдалда миил онсо шухала үүргэ дүүргэдэг бэшэ, харин уласхоорондын асари ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг болодог байһаниинь тэдэ амаршалганууд элирхэйлэн харуулна.

Эб найрамдалай тугые дээрэ үргэн ябагша гэжэ Советскэ Союзай Коммунис парти нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэнэ. «Дайнгүй, буу зэбсэггүй дэлхэй — социализмын уг зорилго» гэһэн үгэнүүд тэрэнэй туг дээрээ ходо бэшээтэй байдаг. Энээнһээ уламжалан харахада, мүнөө үе сагта термоядерна дайнай аюулые зайсуулга хадаа хүн түрэлтэнэй онсо шухала зорилго болонхой, манай ленинскэ парти өөрынгөө XXVII съездын урда тээхэнэ ядерна буу зэбсэггүйгөөр XXI зуун жэлдэ орохо гэһэн үргэн ехэ, бодото дээрээ бэелүүлэгдэмэ программа бүхы дэлхэйн үмэнэ табинхай.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой январиин 15-да хэгэн ехэ, залан сэхэ шэнжэтэй хэдэ хэдэн дурадхалнууд имагтал эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ зорюулагданхай. Тэдэнэйнь гол уг удха хадаа уласхоорондын байдалые һайжаруулгада эгээл ехээр нүлөөлхэ ябадал болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ улам олошоржол байһан бүтэмжэгүй зүришэлдөөтэ ябуулгануудые дабаха, дэлхэй дээрэ ядерна буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалгые зогсоохо, тэрэниие замбуулинай дайдада гаргаха һэдэлгые болюулха, дайнай аюулые бүхыдэнь бага болгохо, гүрэнүүд хоорондын харилсаануудта бэе бэедээ этигэл найдабаритай байха хэрэгтэ тэдэ дурадхалнуудынь зорюулагданхай.

Совет дурадхалнууд хадаа ядерна үе сагайнгаа шэнэ эрхэ байдалһаа эшэ үндэһэтэй. Мүнөө ниитын хоёр системын урда урдаһаа миил харалсаад байһан тухай бэшэ, харин амгалан ёһоор зэргэ ажаһуулга ба бэе бэеэ үгы хэлгэ хоёрой алиниинь шэлэхэ хэрэгтэй байһан тухай эндэ хэлэгдэнэ. Тохёолдоод байһан энэ шэнэ эрхэ байдалда уласхоорондын аюулгүй байдал имагтал буу зэбсэгүүдые хуряан абалгын замаар урагшаа дабшалгаар хангагдаха байна. Ондоо гүрэнүүдэй аюулгүй байдалда хохидолтойгоор зарим нэгэ гүрэнүүдэй национальна аюулгүй байдал хангагдаха аргагүй. Имагтал политическэ хэрэгсэлнүүд бүгэдэниитын аюулгүй байдал хангалгын зэбсэг болоно.

Бүхы дэлхэйн хүгжэлтын имагтал тэрэ замаар дабшахын тулада Советскэ Союзай Коммунис парти бии байһан бодото арга боломжонуудһаа үндэһэлнэ. Эб найрамдалай хүсэнүүдэй арга боломжонууд хэмжээлэшэгүй ехэ болонхой, империализмын ээрхэн зонхилхо арга нүхэсэлнүүд яаха аргагүй уйтаржа байна. Советскэ Союз ба Холбоото Штадууд хоёрой, Варшавска Договор ба НАТО хоёрой хоорондо сэрэгэй-стратегическэ хүсэнүүдэй талаар тогтоогдоһон тэнсүүри социализмын түүхэтэ туйлалта болоно. Энэ ушар дэлхэйн ядерна дайнда илалта туйлаха гэһэн ээрхэг түримхэй империалис хүсэнүүдэй найдабариие үндэһэгүй болгоо. Эдэ бүгэдэ программынгаа шэнэ найруулгын проект дотор тон шухала иимэ тезис бэшэхэ арга боломжо манай партида олгонхой: «Дэлхэйн дайнай заатагүй болохо шалтагаан үгы. Дайнай аюулые зайсуулан, хүн түрэлтэниие абаржа болохо. Энэ хадаа социализмын, манай түби дэлхэйн түрүү үзэлтэй, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй түүхэтэ уг зорилго мүн».

ХЭНДЭШЬЕ ХЭРЭГГҮЙ ДАЙН

Ирак ба Иран хоёрой хоорондохи хэндэньшье хэрэггүй дайнай шэнээр һужэрэлгэ дэлхэйн олониитын һанаае ехээр зобоожо байна. Иранай командовани февралиин 10—11-нэй һүни фронтын урда участогта өөһэдынгөө солдадуудые ээлжээтэ добтолгодо намнаба. Үсэд шанга тулалдаанай үедэ хэдэн арба мянган хүнэй алуулһан ба шархатаһаншье һаа, нэгэшье талань шиидхэхы амжалта туйлаагүй.

Энэ шуһа ехэтэ дайнай таба хахад шахуу жэлэй туршада үргэлжэлүүлэгдэжэ байһаншье һаа, тэрэнэй хэзээ дүүрэхэнь мэдэгдэнэгүй. Үнгэрһэн энэ үе соо хоёр талын алуулһан ба шархатаһан хүнүүдэй тоо (баруун оронуудай хэблэлэй баримтануудаар) миллиондо ойртожо байна. Материальна талаар хохидолгын хэм хэмжээн айхабтар ехэ, нефть абалга хэдэн дахинаар бага болоо. Эдэ оронуудай арадай ажахыда тохёолдуулагдаһан һандаралнуудые усадхалгада олохон жэлэй хэрэгтэй болохонь мүнөө эли болонхой.

Иран-ирак дайн миил эдэ хоёр орондо хохидолтой бэшэ. Тус дайн эндэхи регионой арадуудай национально-сүлөөрэлгын ба империализмда эсэргүү тэмсэлдэ тон ехэ хохидол ушаруулна. Дай хэжэ байһан талануудта ооһэд өөһэдын хараа бодолтой араб оронуудай хоорондохи эбыень энэ дайн таһаланхай. Шахай засагай хүтэлбэриһөө унагаагдаһанай һүүлээрхи үедэ империализмын хүсэнүүдэй үмэнэ бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхын орондо Иран хамаг ноосэ арга боломжонуудаа дайнда һалгана. Тиихэдэ тэрээнэй хүршэ Ирак гадаадын политикын олохон асуудалнуудай, мүн национальна хүгжэлтын зорилгонуудай талаар баһал адлирхуу байдалтай. Эдэ бүхы ябуулгануудһаа американ империализм, тэдэнэй союзник Израиль олзотоно.

Иранай энэ добтолго Ирагые Персидскэ тохойһоо таһалха гэһэн зорилго урдаа табина. Энэ ушар байдал хэгдэжэ байһан тулалдаанай географиие бүри үргэдхэн, тэрээндэ шэнэ оронуудые хабаадуулжа боломо аюултай. Эдэ бүгэдые хараада абан, энэ региондохи уласхоорондын аюулгүй байдалые гуримшуулха, дайн байлдааень болюулха ба уласхоорондын эрхэнүүд ба ООН-ой Уставтай зохилдуулан, арсалдаа буляалдаагень амгалан ёһоор шиидхэхэ зорилгоор Аюулгүйн Соведые дары түргэн зарлаха эрилтэ араб гүрэнүүдэй бүлэг табиһан байна.

Индиин океанда империалис сэрэгэй баазануудые усадхахын, буу зэбсэгүүдэй нөөсые ехэ болгожо байһан ушарые болюулхын түлөө ябуулгануудай февралиин 17-һоо 23 хүрэтэр үнгэргэгдэһэн неделиин программада оруулалсан, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет мүн Персидскэ тохойдо боложо байһан дайе зогсоохо гэһэн уряа гаргаа. Иран ба Ирак хоёрой хоорондохи дайнай улам үргэдэжэл байһан ушарһаа США-гай сэрэгэй ехэ хүсэн энэ региондо татагдажа, тэндэхи гүрэнүүдэй бэеэ даанхай байдалда, газар дайдынь бүтэн бүрин байлгада аюул тохёолдуулхаар забдана гээд тус соведэй хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Иран ба Ирак хоёрой хоорондохи дайе дары түргэн зогсоожо, арсалдаата асуудалнуудыень хөөрэлдөөгөөр шиидхэхын түлөө байһанаа Советскэ Союз ба социалис бусад оронууд мэдүүлнэ.

ВАШИНГТОНОЙ ҺЭНГЭРГҮЙ БААЛАЛТА

Филиппиндэ болзорһоо урид февралиин 7-до һунгалта үнгэргэгдэжэ, тэрээнһээ уламжалһан бэрхэшээлтэ байдал орон доторнь үргэдэжэ байна. Мүнөөнэй президент Ф. Маркос һунгалтада илажа гараа гэжэ национальна ассамблейн (парламент) соносхоошье һаань, правительствын бүридэлдэ ородоггүй буржуазна бүлэгүүдэй нэгэдэлэй кандидат К. Акино гэгшэ һунгалтада илагдаһанаа мүнөө болотор мэдэрнэгүй, һунгагшадай диилэнхи олониинь Ф. Маркосто бэшэ, харин намда дуугаа үгөө гэжэ тэрэ мэдүүлнэ. Президентын тушаал буляалдажа байһан К. Акино һунгалтын үедэ, мүн дүн гаргалгын үедэшье һунгагшадые элдэб аргаар бэе тээшээ татаха, һунгалтын документнүүдые һэлгэхэ гэхэ мэтын хуули буса ябуулганууд хэгдээ гэжэ гэмнэнэ.

Эдэ бүгэдэһөө оронойнь дотоодынь политическэ байдал шахардуу шанга боложо, буржуазна бүлэгүүд, демократическа хүсэнүүд правительствада эсэргүү ябуулгаяа эрид шангадхаба. Эдэ хүсэнүүдые толгойлогшо К. Акино, тэрэнэй тала баримталагшад өөһэдынгөө хараа бодолые алдахагүйбди гэһэн үсэд нэтэрүү мэдүүлгэ хэнэ.

Номгон океанай бассейнэй энэ ороной дотоодын хэрэгүүдтэ Холбоото Штадуудай ходо хамааржа байдаг дээрэһээ Филиппиндэхи байдал тон шахардуу боложо байна. Оронойнь политическэ, экономическа байдалда «демократизаци» ба «либериализаци» хэхэ тухай правительствын бүридэлдэ ородоггүйшүүлэй эрилтые Вашингтон дэмжэнэ. Энээниие юун гэжэ ойлгохоб гэхэдэ, орониие Америкын баалалтада оруулхын тулада нэн түрүүн Маркосай президентскэ тушаалай түлөөлэлгые хизаарлаха хэрэгтэй гэжэ тоолоно. Ушарынь гэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ Филиппинэй гадаадын политическэ хараа шугам океанай саадахи союзнигһаа холодохо шэглэл абанхай. Энээн дээрэһээ Америкын захиргаан уур сухалаа орьёлуулна. Энэ талаар Вашингтоной тактика һүүлэй үе болотор ямар байһан бэ гэхэдэ, нэгэ талаһаа, Маркосые гүрэнэйнь толгойлогшын тушаалда үлөөхэ, нүгөө талаһаа, правительствын бүридэлдэ ородоггүй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдые гүрэнэй аппарат ба сэрэгэй дээдэ тушаалнуудта олошоруулан, тэрэнэй арга боломжонуудые, түлөөлэлгые горитойгоор хизаарлаха.

США-гай хоёр ондоо хараа бодолой тайлбари иимэ: Пентагоной стратегидэ гол үүргэ дүүргэхэ ёһотой Филиппиндэхи сэрэгэй баазанүудые яажашье һаань тэндэнь үлөөхэ. Номгон ба Индиин океануудай бэлшэр дээрэ оршодог энэ ороной газар дээрэ американ 7-дохи флодоор хангагдажа байдаг авиационно Кларк-Филд гэжэ, далайн сэрэгэй Субик-бей гэжэ баазанууд түбхинэнхэй. Имагтал эдэ баазануудай Вашингтоной һанаае ехээр зобоожо байһыень США-гай оборонын министрэй туһалагша Р. Армитиж гэгшын мэдүүлгэ гэршэлнэ. «Филиппинэй аралнууд дээрэхи баазанууд США-да онсо шухала удха шанартай, бидэнэр тэдэнээ ондоо газарта нүүлгэхэ аргагүйбди» гээд тэрэ хэлээ.

США-гай һэнгэргүй бүдүүлиг баалалта филиппинецүүдэй национальна нэрэ хүндые доромжолно.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Госуд... ства много комитета Бурятской АССР... д лам издательств, полиграфии и к... ной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина... Н-00391. Заказ № 46. Индекс 046...